

Hongkong — Zgoraj levo: Pokriti in med seboj povezani čolni, da vzdržijo pred tajfuni. Tisoči prebivalcev jih uporabljajo za bivanje. Spodaj levo: Središče trgovine pohištva v kitajski četrti s slikovitimi tablami in s kupi pohištva na ulici. Zgoraj: Stara pagoda

Spopad dveh kolosov

RIM, avgusta — Italija je že krepko stopla v predvolilno politično ozračje, ko začenjajo dobivati stvari nove, večje dimenzije in ko dobiva politično življenje nov impulz. Ta petat dobiva tudi spor okrog graditve nove tovarne avtomobilov «Alfa Romeo» v Neaplju. Gre za dve največji italijanski ekonomski grupaciji: IRI — finančno proizvodni koncern državne industrije, ki je lastnik tovarne avtomobilov «Alfa Romeo», in turinska tovarna avtomobilov FIAT, ravno tako močna monopolistična grupacija zasebnega kapitala.

Nedavno objavljen sklep IRI, da zgradi v okolici Neaplja novo tovarno z zmogljivostjo 300.000 vozil na leto, so prvi trenutek sprejeli v javnosti mirno in z odobravanjem. Razlagali so ga kot še eno pomembno akcijo v vrsti drugih, s katerimi si državna industrija prizadeva pospešiti gospodarski razvoj zaostalega juga.

Prvi kritik tega plana se je pojavil iz vrst združene socialistične stranke. Minister javnih del Mancini je sprožil stari problem upravljanja in orientacije državne industrije, pri čemer je zameril IRI, da se ni posvetoval z državnimi gospodarskimi telesi, ker je tako zanemaril metodologijo, ki je bila začetna s komaj sprejetim petletnim planom gospodarskega razvoja. Med vrsticami intervencije socialistov, ki vodijo v vladi tudi resor plana, se skrivajo zaskrbljenost, češ da bi utegnili zaradi načina koncipiranja in objavljanja sklepa IRI zaslug za vso akcijo pripisati krščanskodemokratski stranki, ki so njeni eksponenti na čelu tega koncerna pa tudi ministrstva za državno gospodarstvo. Razumljivo se sedaj nobena stranka ne upa ogroziti celotne akcije, ker bi s tem resno ogrozila svoje lastne pozicije na jugu v občutljivem ozračju, nekaj mesecev pred parlamentarnimi volitvami. Tako bi se stvar končala zgolj pri propagandnih dvojbah strank, če se v spor ne bi vmešal FIAT, katerega glas je zavoljo vpliva in pomena turinske tovarne za vse narodno gospodarstvo.

Na Fiatovo intervencijo ni bilo treba dolgo čakati, zakaj z akcijo «Alfa Sud» je IRI razširil svoj proizvodni program tudi na malolitražne vozove (ti avtomobili bodo imeli 1000 kubikov), kjer se je Fiat doslej čutil za nedotakljivega gospodarja položaja. Od zadržanih in umirjenih opozoril v začetku je prešel Fiat v odkrit napad. V nekem komunikativnem turinski gigantu pozval vlado in pristojne organe državne industrije, da znova resno preudarijo pravilnost namena IRI, da «porabi 250–300 milijard javnih sredstev» za investicije, ki so — po Fiatovi razlagi — povsem nepačne in nepotrebne.

Svoje nasprotovanje utemeljuje Fiat na dveh osnovnih argumentih: prvič se bo ritem porasta avtomobilske proizvodnje postopoma zmanjševal, hkrati s progresivno zaščitenostjo trga. Leta 1972-73, ko naj bi začela «Alfa-Sud» s polno zmogljivostjo, bodo proizvodne sposobnosti italijanske avtomobilske industrije predimenzionirane in večje od realnega povpraševanja na trgu. Drugič, ko bodo sredi prihodnjega leta odpravljene tudi zadnje carinske omejitve med državami Skupnega evropskega trga, bo tuja industrija sposobna enakopravno konkurirati italijanski na njenem lastnem terenu. Ne bo šlo več zgolj za domačo konkurenco, ampak tudi za evropske kolose z zelo pomembno letno proizvodnjo in močnim pritiskom ekspanzije.

Četudi imajo ti osnovni argumenti tudi drugo plat medalje (kolikor lahko tuje tovarne konkurirajo italijanskim, ravno toliko in še bolj bodo lahko italijanske tovarne konkurirale tujim; avtomobilskega trga ni mogoče statično obravnavati in je «zasičenost» v tej obliki nemogoča), je očitno, da je turinskemu kolosu prvič, pa čeprav samo potencialno, ogrožena absolutna prevlada na italijanskem avtomobilskem trgu.

Turinska tovarna je krila doslej odkrito kritično stališče do metode, ki jo je uporabil IRI v koncipiranju in objavljanju lastnih akcij. Razumljivo je, da sedaj nihče ne more prevesti nase odgovornosti, če plan propade, ker bi s tem resno ogrozil pozicije lastne stranke v občutljivem političnem ozračju nekaj mesecev pred parlamentarnimi volitvami.

Prav do skrajnosti vse to zaostreju ključni problem: nemogoč gospodarskega plana, pa naj gre za investicijo državne industrije ali za kontrolo in usmerjenje investicij velikih monopolističnih skupin, kot se je to sedaj zgodilo s Fiatom.

Jasno pa je, da v predvolilnem boju ni mogoče pričakovati rešitev teh velikih dilem nadaljnega gospodarskega razvoja in ekonomskega sistema. Vprašanje upravljanja državne industrije ali vsaj njene okvirne orientacije, je staro, kot je stara italijanska republika. V povojnem obdobju so vse delavske stranke nenehno zahtevale, da naj se razvoj pospeši in da naj se državna industrija usmeri «protimonopolno». Z novim gospodarskim planom so šli samo do polovice poti, ker nimajo na voljo učinkovitih instrumentov, s katerimi bi lahko učinkovito vplivali na dva gospodarska sektorja in ju pripeljali v položaj medsebojne odvisnosti in korelacije. Zato je sedanjí spor dveh gigantov samo odsev odsotnosti takih regulatorskih vzvodov države.

V. B.

KOMENTAR AGENCIJE TANJUG

Jugoslovanska javnost obsoja manevre NATO v severni Italiji in v severni Grčiji

Ti manevri se nikakor ne morejo imeti za slučajne in lahko imajo tudi politične implikacije

BEOGRAD, 26. — Agencija «Tanjug» objavlja danes komentar svojega diplomatskega urednika o vojaških manevrih sil severnoatlantskega pakta v severni Italiji in v severni Grčiji. V komentarju se poudarja, da je jugoslovanska javnost z negotovostjo sprejela vest o začetku teh manevrov, ki se nikakor ne morejo imeti za slučajne, posebno še, ker se vzporedno s temi manevri organizirajo v Trstu, to je v neposredni bližini jugoslovansko-italijanske meje kongres rezervnih oficirjev članic NATO.

Organiziranje vojaških vaj na tak način, se poudarja v komentarju, ki so ga verjetno inspirirali odgovorni, ki spremljajo zunanjo politiko Jugoslavije, ima lahko tudi svoje politične implikacije. Ne bi želeli preudarijo stvari, se poudarja v komentarju, toda vaje take vrste z načrtnim sestankom rezervistov in istočasnim manevri v severni Grčiji imajo lahko tudi določen vpliv na razvoj odnosov na jugu Evrope.

Jugoslovanska javnost se posebno negotuje ker so ti manevri v trenutku hude krize na področju vzhodnega Sredozemlja in arabskega vzhoda, zaradi česar je težko ne sklepati, da to delovanje NATO ni v skladu z napore za premagovanje težav, nastalih po izraelskem napadu. Jugoslovanska javnost, ki ne more brezbržno gledati na akcije, ki jih ima za škodljive za politiko dobrososednega sodelovanja in pomiritev na svetu, obsoja te poteze.

Sedanji manevri sil NATO v severni Grčiji in severni Italiji so po ocenitvi jugoslovanskih političnih krogov in jugoslovanske javnosti, se poudarja na koncu komentarja, v nasprotju z željami narodov južne Evrope, da

Pekinški vetrovi nad Hongkongom

Pred 66. leti nekako ob tem času je razjarjena množica ubila v Pekingu poslanika tedanje Nemčije, to je po tedanjem tradicionalnem prepričanju navadnih Kitajcev, ko je šlo za tužjce, enega izmed tujih hudčev. To je takrat povzročilo hude povračilne ukrepe. V nemirih in vojnah, ki so se iz tega izcimili, je Kitajska izgubila nekatera svoja ozemlja in močno ošibila svoje položaje v že tako neenaki borbi z napadalnimi kolonialisti in imperialisti.

Nekateri zgodovinarji bodo vsekar takoj pripravili iskati podobnost med tedanjimi in sedanjimi dogodki v Pekingu, da bi morda sklepali z zelo neznanstvenim zaključkom, da se zgodovina ponavlja. Toda tokrat je zorelo britansko veleposlanstvo, a življenje še namisije in drugih uradnikov ni bilo ogroženo. Pred nekoliko desetletji bi gotovo Velika Britanija v primeru takšnega dogodka uporabila najhujše povračilne ukrepe. Sedaj pa ravno nasprotno ohranja svojo diplomatsko misijo v Pekingu. Tudi če bi hotela kaj storiti, bi bilo vprašanje, če bi sploh mogla. Kajti danes se je razmerje šlo znatno spremenilo v korist Kitajski.

«Manevrski operater» Britancev je sedaj omejen na pošiljanje in sprejemanje protestnih not, pri čemer imajo nasproti sebe izredne partnerje v potrpežljivih, odločnih ter nedostopnih in tajstvenih diplomatih Kitajske. V teh dvojbah na splošno sploh ni zmagovalca. Odpravnik poslov druge stranke kličejo po navadi v najbolj neprijetnem času (po možnosti okrog polnoči), da mu izročijo protestno noto. Toda note nihče ne sprejme in vse omeji na razgovor, ki je pogostoma žaljiv. Včasih vse protestira zidovom». Kot se je na primer zgodilo, ko je podtajnik Foreign Office (britanskega zunanjega ministrstva) zapustil sobo, v kateri je ostal

(Nadaljevanje na 2. strani)

NA VČERAŠNJI TISKOVNI KONFERENCI

Liujoming ostro obsodil ravnanje s kitajsko ladjo

Če ne bodo italijanske oblasti upoštevale kitajskih opominov, bodo Kitajci odločno odgovorili - je dejal Liujoming

RIM, 26. — Namestnik načelnika kitajskega urada za pospeševanje mednarodne trgovine v Italiji Liujoming je imel danes popoldne v Rimu tiskovno konferenco. Zadel jo je z rekom Maočetunga: «Če bi bilo odvisno od nas, ne bi se bojevali niti en dan. Toda če nam to okoliščine vsilijo, se lahko bojujemo do konca.» Liujoming je rekel, da pričakuje njegov urad od italijanskih oblasti, da rešijo vprašanje spora v zvezi s kitajsko ladjo «Liming», ne da bi njegov urad sploh kaj popustil. Rekel je, da so to zadevo povzročile italijanske oblasti, ter da je zato odvisna rešitev spora izključno od njih. Italijanske oblasti morajo takoj popraviti napake in sprejeti ukrepe za takojšnjo rešitev. Prve dni septembra pride v neko italijansko pristanišče kitajska ladja «Kuohang». Če se bo tako samovoljno nadaljevalo izvajanje, bo prišlo do zelo resnih posledic, za kar bodo odgovorne italijanske oblasti.

Kitajski funkcionar je v razgovoru z novinarji večkrat poudaril globoko prijateljstvo kitajskega ljudstva do italijanskega ljudstva. Zatem je orisal dogodke od prihoda ladje «Liming», v Genovo 6. avgusta. Pri tem je rekel, da so izobesili na ladjo prve transparente z napisi Maočetungovih rekov zato, «da bi jih pomorščaki študirali» ter da imajo ti pomorščaki popolno pravico učiti se Maočetungove reke. Toda genovske pristaniške oblasti so zahtevale, naj se napisji odstranijo, češ da se je beseda «reakcionarna», ki jo je vseboval napis, nanasala na Italijo. Poleg tega so v nasprotju z mednarodnimi zakoni pristaniške oblasti pozvale kapitana, naj takoj odpluje z ladjo iz Genove.

Zahteva po odstranitvi napisov je resno politično izzivanje kitajskega ljudstva, ki so ga povzročile osrednje oblasti v Rimu. Pri tem gre za grobo vrnisanje v notranje zadeve kitajskih pomorščakov, medtem ko je zopora nad dobavo vode in živili «fašistični ukrepi». Dejanje «fašističnega nasilja» — je nadaljeval funkcionar — italijanskih oblasti je povzročilo protest med posadko, ki je zato izobesila druge transparente in demonstrirala. Pomor-

ščaki so rekli, da se ne bojijo niti smrti v obrambo Maočetungove misli ter da bodo borili do konca proti «fašističnim zverem».

«Nečastno dejanje» italijanskih oblasti lahko pomeni, da se bodo v Italiji Maočetungovih misli in jih sovražijo kakor vsi reacionarji. Zatem je Liujoming rekel, da so italijanske oblasti «skrivce imperializma» ter da se prav gotovo smešijo, ko nasprotujejo Kitajski. Rekel je tudi, da so kitajske oblasti večkrat opominile italijanske oblasti, naj popravijo svoje ravnanje. Treba je resno upoštevati, je zaključil funkcionar, da ima potrpežljivost kitajskega ljudstva svoje meje. Če bodo italijanske oblasti še nadalje sovražne nasproti kitajskemu ljudstvu in bodo onemogočile menjavo in pomorski promet čez neupoštevanje kitajskih opominov, bodo Kitajci odločno odgovorili.

Na koncu je Liujoming rekel, da ne bo odgovarjal na vprašanja časnikarjev, češ da je že vse povedal, kar je imel povedati. Odgovoril je samo na vprašanje predstavnika nekega rimskega dnevnika. To vprašanje se je glasilo: «Če bi pripilula v kitajsko pristanišče italijanska ladja, ki bi izobesila transparent z rekom kakšnega atlantskega ekspozenta, kako bi se ravnali vi?» Liujoming je odgovoril: «To bi bilo sovražno dejanje in mi bi se mu uprli. To bi bil zločin.»

Liujoming je bil oblečen v temno kitajsko obleko in je nosil na prsih velik znak s sliko obraza Maočetunga. Drugi funkcionarji pa so imeli v gumbnici manjše podobne znake.

Tudi včeraj demonstracije v Hongkongu

HONGKONG, 26. — Policia v Hongkongu je danes nastopila proti tisoč kitajskim demonstrantom, ki so organizirali demonstracijo v središču mesta. Policaji so uporabljali solzilne bombe, aretirali enega demonstranta. Na meji med Hongkongom in Kitajsko je mirno.

ODGOVOR «AVANTIJA» «RINASCITI»

Socialisti zahtevajo prilagoditev atlantske pogodbe novim razmeram

Danes pride na obisk v Italijo tunizijski zunanji minister Burgiba, v sredo pa mu vrne obisk Fanfani

RIM, 26. — Jutri bo glasilo PSU «Avanti» objavilo uvodnik, v katerem odgovarja na članek, ki ga objavlja revija KPI «Rinascita» v polemiki o obnovitvi atlantske pogodbe. Kot smo že pisali, se je ta polemika vlekla ves teden in so posegli vanjo predstavniki raznih strank.

Članek v «Avantiju» se najprej brani očita «Rinascite» o «ameriški stranki» in o podreditvi gospodarskim in vojaškim interesom neki tuji sili, ki je vodilna država. Po mnenju «Avantija» je ta trditve zelo nepredvidljive, saj je ravno s komunisti zelo lahko polemizirati na tem torišču.

Članek odgovarja nato piscu članka v «Rinascita» Ochettu na trditve o imperialistični ofenzivi, ki je v tekstu, če bi sprejeli to tezo, to je če bi menili, da je prišel imperializem ZDA do takšne točke, ko nima več drugega izhoda kot vojno, tedaj bi morali sprejeti to stvarnost, sprejeti analizo in sklepe kitajskih komunistov ter strank, ki se ob njih navdihujejo, ter začeti revolucijo povsed, kjer je možna, in se ne zmeniti za grožnje s svetovno vojno. Treba bi bilo sprejeti tveganje in se ne umikati. Ker pa komunisti tega ne store, so trditve Ochetta le teme za vilno kampanjo.

«Avanti» pa pripominja, da nihče ne zanika napetosti v svetu, da pa ni moč te napetosti obravnavati s črno-belo metodo. Sedanja kriza je znak konca dotedanje sistema ravnoteže, ki je bilo značilno za hladno vojno. Po mnenju socialističnega glasila sta atlantska pogodba in varšavska pogodba «asiamska dvojčka» in lahko postaneta iz simbolov določenega razdobja orodje utrditve miru. Preklic atlantske pogodbe bi lahko pomenil razbitje mednarodnega pomena ne v smislu preobdobja nasprotij v pričakovanju bolj aktivne udeležbe Italije pri pomirjevalnem procesu, marveč v smeri osamitve Italije in njenega odrekanja edinega orodju, s katerim lahko razpolaga evropska demokracija, da obrani stik z ameriško demokracijo. Le tako Evropa lahko vpliva na politične izbire Amerike in se poveže s tistimi ameriški silami in strujami, ki so najbolj zvenečile ameriške družbe in ki nasprotujejo ameriški imperializ-

treba postaviti ti dve dejstvi: o ceno atlantskega pakta v dokumentu o združitvi obeh socialističnih vej, po kateri gre za zemljepisno omejeno obrambo, spopolnjeno s smotrom po preostitvi vojaških blokov; ter predlog PSU socialistični internacionali, da bi prišlo do sestanka socialističnih strank, ki delujejo v državah NATO, da bi pripravili skupen načrt za prilagoditev NATO novim razmeram. Pri tem bodo morali tudi upoštevati porajanje fašizma v nekaterih državah. Zato bi bilo prav, da bi komunisti opustili volilno ofenzivo proti socialistom ter da bi se s svojimi sila-

(Nadaljevanje na 2. strani)

KOMENTAR AGENCIJE TANJUG

Jugoslovanska javnost obsoja manevre NATO v severni Italiji in v severni Grčiji

Ti manevri se nikakor ne morejo imeti za slučajne in lahko imajo tudi politične implikacije

BEOGRAD, 26. — Agencija «Tanjug» objavlja danes komentar svojega diplomatskega urednika o vojaških manevrih sil severnoatlantskega pakta v severni Italiji in v severni Grčiji. V komentarju se poudarja, da je jugoslovanska javnost z negotovostjo sprejela vest o začetku teh manevrov, ki se nikakor ne morejo imeti za slučajne, posebno še, ker se vzporedno s temi manevri organizirajo v Trstu, to je v neposredni bližini jugoslovansko-italijanske meje kongres rezervnih oficirjev članic NATO.

Organiziranje vojaških vaj na tak način, se poudarja v komentarju, ki so ga verjetno inspirirali odgovorni, ki spremljajo zunanjo politiko Jugoslavije, ima lahko tudi svoje politične implikacije. Ne bi želeli preudarijo stvari, se poudarja v komentarju, toda vaje take vrste z načrtnim sestankom rezervistov in istočasnim manevri v severni Grčiji imajo lahko tudi določen vpliv na razvoj odnosov na jugu Evrope.

Jugoslovanska javnost se posebno negotuje ker so ti manevri v trenutku hude krize na področju vzhodnega Sredozemlja in arabskega vzhoda, zaradi česar je težko ne sklepati, da to delovanje NATO ni v skladu z napore za premagovanje težav, nastalih po izraelskem napadu. Jugoslovanska javnost, ki ne more brezbržno gledati na akcije, ki jih ima za škodljive za politiko dobrososednega sodelovanja in pomiritev na svetu, obsoja te poteze.

Sedanji manevri sil NATO v severni Grčiji in severni Italiji so po ocenitvi jugoslovanskih političnih krogov in jugoslovanske javnosti, se poudarja na koncu komentarja, v nasprotju z željami narodov južne Evrope, da

Nizozemska vlada naj zreduje v koncu bombardiranja v Vietnamu

Američani uporabljajo v Severnem Vietnamu novo vrsto bomb

HAAG, 26. — Nizozemska spodnja zbornica je danes po dolgi debati o Vietnamu odobrila resolucijo, ki poziva nizozemsko vlado, naj izvede od ZDA koncu bombardiranja Severnega Vietnamu, če da se poveča možnost mirovnih pogajanj.

Resolucija poziva vlado, naj nujno sprozi razne mirovne pobude, zlasti so temu sprožilo vzhodnoevropske države. Dodal je, da je prejšnji mesec enaka komunistična država resno posredovala v Pekingu in Hanoju, da bi se začela mirovna pogajanja, toda pobuda je bila brezuspешna. Ministri za zunanje zadeve odločili so se, da bodo v sedanjem stanju prepričani, da enostranska ustanje bombardiranja ne bi pripeljala do pogajanj. Luns je izrazil dvom, da bi bilo moč v celoti izvesti resolucijo, ki je bila odobrena v zbornici, da pa bi se temu posredoval pri ameriški vladi.

Hanojski list «Kuan Dol Nan Dan» piše, da uporabljajo Američani v Severnem Vietnamu novo vrsto bombe, ki jo imenujejo «Wall Eyes». Gre za bombo, ki je podobna tistemu, ki ga imenujejo «wall» in ki jo pokriva s prozorno plastiko, televizijski aparat, ki oddaja sliko cilja, katerega mora zadeti, na zaslon v letalu, ki prevaža bombo. Po izpustitvi bombe jo pilot nekaj časa vodi proti cilju, nato jo v letalu sproži. Bomba tehtata 500 kg in ima 250 kg eksploziva.

Ameriški vojaški predstavniki v Sajgonu je sporočili, da so večer izvršili skupno 146 bombnih napadov na Severni Vietnam.

Na dan volitev v Južnem Vietnamu, ki bodo 3. septembra, bodo morali vsi ameriški civilisti v Južnem Vietnamu ostati 31 ur doma, da se izognejo morebitnim napadom pripadnikov osvobodilne fronte.

Tito sprejel Valdeck-Rocheta

BEOGRAD, 26. — Predsednik Zveze komunistov Jugoslavije Josip Broz Tito je sprejel danes na Brionih tajnika KP Francije Valdeck-Rocheta in člana CK KP Francije Jacquesa Denisa. Sprejema so se z

Nadaljnji komentariji pogodbe proti širjenju jedrskega orožja

MOSKVA, 26. — Glasilo sovjetske vlade «Izvestija» piše, da je načrt pogodbe proti širjenju jedrskega orožja, ki ga je pripravila ameriška vlada, da gre za to zaslugu mnogim državam, med katerimi tudi ZDA. List poudarja, da vsebuje načrt še negotovo točko, t. j. važen člen o mednarodnem nadzoru, o katerem se niso še sporazumeli, toda, dodaja, da je moč spoznameti se o tem, brez predvelikega zavlačevanja.

List pravi zame, da je pogodba rezultat večletnih naporov tako na ženevski konferenci kakor drugje. Zaradi tega, dodaja list, lahko narit velja za temelj, ki omogoča, da se upošteva želje mnogih držav, velikih in malih, gospodarsko razvitih ali še v razvoju, opremljenih z močnim vojaškim potencialom ali brez njega.

Zatem obožuje Zah. Nemčijo, ki je zaradi svojih militarističnih smotrov. Tako je bila javljena predložitev načrta pogodbe, zaključuje list, se je Zah. Nemčija pozurila in je sprožila ugovore proti določbi o nadzoru, čeprav je, da ta določba ni bila še pripravljena.

Glasilo poljske komunistične partije «Tribuna Ludu» piše, da pritiske svetovne javnosti, ki je bila razburjena zaradi naraščajoče oboroževanja nekone in zaradi ameriškega na svetu, je pripeljal ameriške in sovjetske, da so deloma menjali svoje stališče. Odgovornost za počasen potek konferenc, posebno usklajevanje stališ je treba pripisati tudi drugim opozicijskim silam, in predvsem Zah. Nemčiji.

List ugotavlja, da Bona ni umaknil svojih pridržkov, in da bo bomska vlada, ki jo vodijo vojaške ambicije, nadaljevala napore, da bi ovirale podpis sporazuma ter nadaljuje: «Nepopolnost načrta pogodbe in težave, ki jih zahtevajo nemška vlada se vedno ustvarja, zaradi tega posledico, da sklenitev pogodbe proti širjenju jedrskega orožja, ni tako blizu kakor bi to bilo potrebno».

Francoski tisk tudi danes obirno komentira predložitev načrta pogodbe proti širjenju jedrskega orožja. Včeraj so v Parizu objavili poročila, iz katerih se glasi: «V pristojnih krogih se poudarja, da je francosko stališče dobro znano. Ne širjenje jedrskega orožja prav gotovo predstavlja probleme in zelo nevarno bi bilo, če bi vedno večje število držav izdelovalo jedrsko orožje. Toda je nekaj mnogo važnejšega, in sicer, da morajo države, ki imajo jedrsko orožje, ustaviti izdelovanje in uničiti orožje, ki ga imajo. Predloženi načrt pa nikakor ne preprečuje jedrskim državam nadaljnega izdelovanja orožja in ohranitve vseh njegovih zalog. Ne gre torej za pravi razorožitveni ukrep.»

Zacetek konference arabskih ministrov

KARTUM, 26. — Nocoj se je začela v Kartumu konferenca arabskih zunanjih ministrov, na kateri sodelujejo ministri trinajstih držav in predstavnik organizacije za osvoboditev Palestine. Konferenca mora pripraviti dnevni red arabskega vrha, ki bo prihodnji teden in ki bo morala pripraviti skupno arabsko politiko do Izraela in do držav, ki so pomagale Izraelu.

Zacetni govor je imel predsednik sudanske vlade Margub, ki je izjavljalo v trgovini, priliv deviz je začel usihati, večina kongonjskih Kitajcev je postala še bolj nezaupna proti Pekingu. Siri se namreč sum, ali ni morda to je uvod v nasilno zasedbo Hongkonga, preden mine rok 99 let od «najemne pogodbe».

Kitajski voditeljem je je vsekakor uspešno, da so zavili tudi ta svoj postopek v tancico negotovosti in skrivnosti, kakor «kulturno revolucijo», svojo vietnamsko politiko in še marsikaj drugega.

V Latschu atentat na karabinjersko vojašnico

BOCEN, 26. — Davi ob 3.45 se je v Latschu (Lacuse) razpočil eksplozivna bomba, ki so jo teroristi položili na okno karabinjerske vojašnice. Eksplozija je opustošila dve pisarni, razbila vse šipe na poslopju in porušila notranjo steno, ni na srečo povzročila žrtve. Med eksplozijo sta bila v poslopju samo dva karabinjerja, kar sta nekdo podčastnik in

Skupna vojaška fronta proti Smithu in Vorsterju

Vedno večja aktivnost borcev za svobodo v Rodeziji - Smithu pomagajo vojaki iz Južne Afrike

ALZIR, 26. — Rodezijska stranka «Zimbabwe African People's Union» (ZAPU) in južnoafriški «African National Congress» (ANC) sta objavili včeraj v Alziru skupno sporočilo, ki javlja, da sta sklenili ustanoviti skupno vojaško fronto proti režimom bele manjšine v Salisburyju in Pretoriji. Sporočilo dodaja, da so sklenili ustanoviti skupno fronto v zvezi z uspehi, ki so jih dosegli na bojišču. Pri prvih dveh spopadih s sovražnikom v dolini reke Zambezi in na področju Vank so združene sile ubile ali ranile 66 mož. Obe organizaciji bosta nujno pozvali organizacijo afriške enotnosti, naj poveča podporo in naj se zajamči svoboden prehod borcev za svobodo po ozemlju afriških držav.

V zadnjem času so v južni Rodeziji vedno pogostejši napadi borcev za svobodo na vojsko Smithove rastiške vlade. V Salisburyju so danes javili, da je bilo pri več spopadih ubitih 23 «teroristov», 26 pa ujetih. Trdijo, da so ti prišli iz Zambije. Sporočilo pravi, da je bila med rodezijskimi silami šest mrtvih in 12 ranjenih.

Rodezijske čete so ob podpori helikopterjev lovskih letal izvršile posebno akcijo na obmejnem področju z Zambijo, kjer so bili pred dvema dneva omenjeni spopadi. Pri operaciji so sodelovali tudi štirje helikopteri južnoafriškega letalstva. V Salisburyju so menja, da bo južnoafriška vlada ponudila Smithu še druge čete, če se bo povečala dejavnost borcev za svobodo na rodezijskem ozemlju.

Južnoafriški rastištni ministrski predsednik Vorster je izjavil, da «ni nobenega razloga za paniko zaradi povečanja terorizma» v Rodeziji. Dodal pa je, da skrbno sledijo razvoju dogodkov v Rodeziji, ker skupine gerilcev, ki so se spopadle z rodezijskimi silami, pripadajo vsaj delno glavnemu južnoafriškemu črnemu gibanju ANC.

Splavitev podmornice «Bagnolini» v Triziu

V triziskem obratu «Italcantieri» so večer dopolne splovili novo podmornico za italijansko vojno mornarico «Attilio Bagnolini», ki je povsem enaka enoti «Enrico Toti», prvi podmornici zgrajeni po vojni za italijansko ladjeve. Splovlitev je prisotvoval kot predstavniki vlade podčastnik na obrambnem ministrstvu N. Santero, prisotni so bili tudi generalni vodni komisar za Furlanjo-Julisko krajino dr. Cappellini, goriski prefekt Princivaldi, podpredsednik deželnega sveta dr. G. Derettag, predsednik triziske pokrajine dr. Savona in njegov goriski kolega dr. Chientaroli, triziski župan ing. Spaccini, in številne druge osebnosti. Družbo «Italcantieri» sta na slovesnosti med drugimi predstavljala predsednik dr. G. Turpini in glavni razvijatelj ing. V. Fanfani. Kakor je naglasil dr. Turpini, bo triziska ladje-delnica v prihodnjih mesecih zgradila za domačo vojno mornarico še dve enaki podmornici.

mi vključili v italijansko stvarnost in si postavili v njej stvarne smotne. Na ta način bi lahko dali velik prispevek stvari demokracije in miru.

Jutri ob 12.50 prispe na letališče Fiumicino na uradni obisk v Italijo tunizijski zunanji minister Habib Burgiba jun. Po kratkem postanku v Rimu, bi nadaljeval potovanje v Arezzo, kjer ga bo sprejel zunanji minister Fanfani. Ministra bosta nadaljevala v ponedeljek razgovore v Rimu kjer bosta podpisala tudi sporazum o odškodnini italijani, državljanom za razlašena zemljišča v Tuniziji ter sporazum o gospodarskem sodelovanju.

Ministra bosta razpravljala tudi o mednarodnih vprašanjih, ki se tičejo zlasti obbeh držav ter o medsebojnih odnosih. Ti odnosi so predvsem kulturnega, gospodarskega in trgovskega značaja. Zadnja leta so se med državama močno okrepile izmenjave, ki so dosegle lani 27 milijard lire. Poleg tega delujejo razna italijanska podjetja v Tuniziji. Med drugim bo ravno med obiskom Burgibe začel voziti trajekt med Neapljem in Tunizijo. Prve vožnje se bosta udeležila oba zunanja ministra skupno z ministrom mornarice Natalijem. Burgiba bo obiskal tudi predsednika republike Saragata in predsednika vlade Mora.

V zvezi z obiskom v Italiji je tunizijski zunanji minister Burgiba izjavil, da je prišlo do njegovega obiska po živahnih stikih med obema vlada, zlasti pa med poslaništva. Naporji za ureditev prijateljstva so torej bili kronani z uspehom. Burgiba je rekel, da tunizijska vlada meni, da je bilo dosedanje sodelovanje z Italijo pozitivno, da se bo pa še bolj okrepilo. Od tega bosta imeli koristi obe državi. Italija lahko mnogo prispeva k splošnemu razvoju v Tuniziji in ob skupaj lahko prispevata k napredku človeštva v duhu razumevanja med narodi in v težnji po zgraditvi boljšega sveta. Minister Burgiba je tudi omenil v svoji izjavi obisk ministra Fanfanija v Tuniziji, ki se bo začel v sredo.

PLAVANJE V OKVIRU PRIPRAV ZA SSI

Nabrežinski plavalci se bodo danes v Novi Gorici pomerili s tamskimi atletami, ki so se letos za ta zanimivi plavalni dvoboj prepeljali iz nekaterimi krajci iz bližnjih vasi.

Toda tudi postavu Sokola so okrepili nekateri «tujci» plavalci z Opčin i.t.d. Skratka, predvideva se zanimivo srečanje, ki bo predvsem za nabrežnske plavalce resna preizkušnja za Sportne igre. Tekmovanja v plavanju v okviru SSI bodo namreč 20. in 21. septembra v občinskem pokritem bazenu.

V današnjem plavalnem dvoboju so Nabrežinci favoriti za zmago, kljub temu da so se domačini okrepili.

Začetek tekmovalnja bo ob 9. uri po jugoslovanskem času. Odhod vseh, ki se bodo udeležili tekmovalnja, pa je danes točno ob 8. uri po italijanskem času.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

«10. JUBILEJNE SLOVENSKE ŠPORTNE IGRE»

Več novih enajsteric v drugem zavrtiljaju

Gaja, Kontovel, Prosek (med člani), novosti letošnjih Športnih iger - Mladinci: Brežani favoriti za zmago

Danes bo na sporedu II. kolo nogometnega turnirja Športnih iger. Nedvomno najvažnejša tekma sporeda bo srečanje med Repnom in Prosekom, ki sta najjavila močni postavi.

Povsem zanimivi pa bosta tudi tekmi med Unionom in Gajo ter Kontovelom in Škamperlom. Favorita za zmago sta Union in Kontovel, toda kako presenečenje... Možne postavbe današnjih tekem pa so naslednje:

UNION		GAJA	
W. Balde	1	I. Kale	
Apolonio	2	Kleva	
B. Balde	3	Rismond	
Franceschini	4	Gojca	
Gombac	5	Sranciak	
Camassa	6	Milkočič	
Maver	7	B. Grgič	
Poropat	8	D. Kale	
Purlinani	9	Možina	
Kozlovič	10	P. Grgič	
Nadlišek	11	Križmančič	

KONTOVEL		ŠKAMPERLE	
B. Stoka	1	Saražin	
S. Stoka	2	Rudes	
M. Starc	3	Spešič	
I. Stoka	4	Grdovič	
M. Danev	5	Krapež	
Pertot	6	Draslič	
Rupel	7	Udovič	
B. Danev	8	Pilat	
A. Starc	9	Sosič	
Praselj	10	Krmec	
Danev	11	S. Udovič	

Zaključek neuradnega svetovnega padalskega prvenstva

Ob 14. uri: višek z atraktivnimi skoki

Danes Sečovlje - prizorišče človeške drznosti Nagrajevanje zmagovalcev posameznih disciplin

PORTOROŽ, 26. — Spored tekmovalni za V. Jadransko Cup je pri kraju. Moški konkurenci so Čehi ponovili uspeh iz prejšnjega leta, med ženskami pa so bile letos najboljše Sovjetinje. Na končni lestvici so Jugoslovanci zasedli 6. mesto, Italija pa 12.

Tekmovanje so danes prosti. Jutri se bodo padalci še enkrat zbrali na sečoveljskem letališču. Na sporedu bo še disciplina atraktivnih skokov in zaključna prireditev z nagrajevanjem najboljših.

Atraktivne skoke so uvedli na portoroški prireditelji leta 1963, in sicer za nagrado «Turizem Sečovlje». Prva je to nagrado osvojila odlična ameriška vojaška ekipa «Golden Knights» (Zlata vitezi), na zadnji prireditvi pa jo je osvojila ekipa SZ, ki se je izkazala v izredno drznem in vratlornem reševanju padalca, kateremu so se prvi padala pri odskoku zapletle v rep letala. Napovedovalec je po zvočnih obvestil gledalce, da v zraku ni nekaj v redu. Gledalcom je posebno zastajal dlj, ko se je iz letala spustil, privezan na kabl, njegov tovariš in prerazal zapleteno vrvi. Oba sta nato padala v globino, dokler se nista poslužila rezervnih padal in tako rešila gledalce mučnih trenutkov.

Atraktivni skoki so prosta disciplina, zato ekipi skrbno čuvajo skrivnost o programu, ki ga bodo izvajale. Edino kar nam je uspelo izvedeti je, da bodo Italijani po vsej verjetnosti izvedli zvezdo, to je figure, kjer se pet padalcev drži za roke in pada v globino v obliki zvezde, dokler ne odprejo padal na višini 400 m. Tudi Američani se pripravljajo na bombo: padalci padajo strnjeno, dokler se ne spustijo v loku v svojo smer ter pristanejo daleč narazen drug od drugega. Za seboj pušajo dimno sled iz posebnih rakot priprtenih na nogah.

Nedeljski program se bo začel ob 14. uri po jug. času, kajti na sporedu bo tudi nagrajevanje najboljših ekip v posameznih disciplinah.

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

VILLARS, 26. — Švicarski avtomobilski pilot Aexl je danes podlegel hudim poškodbam, ki si jih je napravil na poskusnih dirkah Ollon - Villars. Aexl je vozil avtomobil znamke «ford-cobra», Ne nadomja je zavolil izven ceste, kjer je zadobil celo vrsto hudih poškodb.

Aexl je umrl med prevozom v

AVTOMOBILIZEM

Še ena žrtev: Aexl

Zanimiva knjiga o slovenskem narodnem preporodu v Istri

Tudi tržaškimi Slovincem znani istrski hrvaški duhovnik dr. Božo Milanović (med obema vojnama je bil več let v Trstu in fašisti so ga preganjali celo v cerkvi) je napisal prvo knjigo o narodnem preporodu v Istri. Izšla je letos v Parizu, kjer je izdalo italoslovensko družbo sv. Cirila i Metodaja, tiskala pa jo je tiskarna «Tipografija» v Umagu. Knjiga obsega dobo od 1. 1797 do 1882, t. j. od propada beneške republike do smrti istrskega buditelja in tržaškega škofa Dobriše.

Dolžnost našega dnevnika je opozoriti na to zanimivo knjigo, ker obravnava tudi narodni preporod tistih Slovincov, ki so v bivši avstroosrbski monarhiji živeli v Istri. Tudi glede njih je avtor objavil marsikatero zanimivo ali morda znan zgodovinski podatek, naš namen je zato prav to omeniti.

Avtor, ki je bil leta 1946 član delegacije Julijske krajine na pariski mirovni konferenci in je sedaj ravnatelj pazinskega sementskega, je svojo razpravo razdelil na dva dela, ki jih je začel pisati že v letih 1941-43, ko je bil komunistični v Italiji. Prvi del (1797-1880) obravnava »ogrbi« preporoda, drugi del pa nosi naslov »Škof Dobriša in njegova doba« (1861-1882). Ta del je napisal za Matico hrvaško ob stoletnici preporoda v Dalmaciji in Istri leta 1962, o čemer smo v našem dnevniku že večkrat pisali. Sedaj za zanimivim pričakujemo še drugo knjigo, ki bo obravnavala dobo do prve svetovne vojne, eker je narodni preporod v Istri trajal???? v širšem smislu tudi do konca svetovne vojne, piše namreč avtor v svojem predgovoru.

V predvremu nam pripoveduje na podlagi obilne literature, ki jo navaja spramaj pod črto ali pa ob koncu (omenjen je tudi naš dnevnik), kako je živela Istra, ko je bil njen bennski del priključen Avstriji, nato v Napoleonovi Italiji, pa v Iliriji, in o njegovem propadu zopet pod Avstrijo, opiše nam novo avstrijsko upravo, cerkvene razmere, šolstvo, gospodarstvo, ljudske običaje itd. V poglavju o cerkvenih razmerah piše tudi o glagolici in njenem propadu ter navaja pod črto zanimiv podatek:

«V Dolini (pri Trstu) se je našlo 7 zvezkov pisanih v glagolici v XVI. stoletju. Te zvezke je poslal avtor te knjige spramaj prof. Stjepanov lošićem, Jugoslovanski akademiji znanosti in umetnosti v Zagrebu (okrog leta 1930)»

Vsekakor izredno koristen podatek za naše zgodovinarje, saj je zelo verjetno, da marsikomu doslej ni bilo znano, kje so ti dolinski glagolski rokopisi.

Slovinci in Trst so v knjigi omenjeni nato v poglavju o šolstvu, kjer je rečeno, da se je okrog leta 1848 tedajni cesarski namestnik v Trstu grof Stadion zavzemal za slovenske in hrvaške osnovne šole, pri čemer avtor dodaja, da

«...niti slovenski kmetje v tržaški pokrajini niso od začetka radi sprejemali šole v svojem jeziku, ker so se naučili čeniti bolj tuje kot svoje». Hkrati zvrno tudi, da se slovenske in hrvaške šolske knjige začele tiskati v Trstu leta 1846, italijanske pa samo eno leto prej, ko je bil tiskan tudi hrvaški «Mali katekizem» v gajici. Leta 1859 pa je bila nemščina z izkomom izključena iz osnovnih šol med Hrvatov in Slovinci, poudarja avtor.

Toda z nekaterimi trditvami v poglavju o «Ziviljenju in običajih» se Slovinci z B. ... ne moremo strinjati. Ko piše namreč o jezikovni meji med Slovinci in Hrvati, pravi, da je nekaj hrvaških vasi tudi severno od reke Dragonje in nadaljuje:

«Z občinsko upravo, cerkvi in solo so prišli v slovensko področje hrvaški (čakavski) obmejni kraji: Skadanjščina, Obrovo, Podgrad z Račicami, Starad in poltakovski: Golac, Pregara, Gradina, Topolovac in ostale tamkajšnje vasi južno od Dragonje so starodavno hrvaško jezikovno področje».

Zopet pod črto omenja avtor v tej zvezi razpravo «Grupiranje jugoslovanskih dialektov u Istri», ki jo je spisal prof. J. Ribarić in je izšla v «Srpskem dialektološkem zborniku — knjiga VIII», izd. Srpske akademije nauka.

V istem poglavju so Slovinci omenjeni skupaj s prebivalci Buščin: moški so baje »pred letom 1846 nosili dolge lase brez k't (t. razliko od ostalih Istranov), spuščene po ramah, na glavi pa so imeli okrogel klobuk z zelo širokim obodom». Za naše gorčane pa bremo, da so že v prvi polovici XIX. stoletja pokopavali mrtve brez krste — zavijali so jih samo v rjuhe in jih zakopali.

Poseben del poglavja o razvoju italijanskega irendentizma je v knjigi posvečen narodnostnim razmeram v Trstu, kjer avtor med drugim navaja pisanje znanega zgodovinarja Kandlerja v časopisu «L'Istria», letnik 1848 št. 44.

«Bili so casti, ko se v cerkvah ni uporabljali italijanski jezik, ker je pri nekaterih prevladovala misel, da je to prebivalstvo slovensko, čeprav govori ali pa se zdi, da govori italijansko».

Iz tistega časopisa je avtor povzel podatek, da je cesar Jožef II. uvedel cerkveno petje v slovensčini pri sv. Antonu Starem,

v nemščini pa pri sv. Antonu Novem. Isti cesar je hotel beje uvesti v Trstu slovensčino kot uraden jezik, toda končno se je odločil za nemščino, ki je bila v rabi že na sodiščih. Pozneje je cesar Leopold ta sklep prekllical v korist italijansčine.

Tudi glede tržaških šol navaja avtor Kandlerjevo trditve iz časopisa «L'Istria» (1848), da je avstrijska vlada omejila slovenske šole, ker se je bala, da bi slovenske šole škodovala germanizaciji Trsta. Pod črto pa navaja Kandlerjevo ugotovitev iz 1. 1848, da se v Trstu »poitalijanci že tretji rod vsake priseljene družine».

Avtor dodaja, da je ob začetku XX. stoletja imelo okrog 40 odst. tržaških Italijanov slovenske prilimke.

Ko piše o nasprotjih irendentizma, navaja avtor tudi znanega hrvaškega politika Evgena Kvaternika, ki je v svoji publikaciji «La Croatie et la confederation italienne» zapisal vsekakor zanimivo trditve, da je namreč »vsa Istra in okrožje Gorica sestavni, prenestveni, naraven in izključen del ozemlja Hvske kraljevine».

Isti Kvaternik je pisal v tem smislu tudi v italijanskem listu «Perseveranza» (v številki od 6. aprila 1860).

Iz brošure «Le Alpi che cingono l'Italia, considerate militarmente» (Torino, 1845) pa je v knjigi avtor povzel podatek, da je že leta 1845 sardinijski kralj Carlo Alberto trdil, da bodo meje nove Italije segale »do blizu Ljubljane in bodo morale obsegati Istro, Bakar, Kraljevec, Krk, Idrijo in Logatec».

Na isti strani so objavljene tudi številke ljudske šteta iz leta 1846 na podlagi družinskega jezika. V Istri je bilo takrat od 234.000 prebivalcev 71,12 odst. Hrvatov in Slovincov (teh je bilo 31.995) in 25,65 odst. Italijanov.

B. Milanović pravi, da je bilo med temi Slovinci tudi 2085 Hrvatov z Buščinje, ki da so se sami imenovali «Slovinci», Slovinci pa da so v Istri imenovali «Kranjci». Pozneje so Italijani zahvali od avstrijske vlade, naj statističko »opravi v njihovo korist, kar jim je do določene mere tudi uspelo, ker je komisar Szoernig leta 1857 spravil 11.885 Hrvatov in 2085 že omenjenih «Slovincov» iz Buščinje med Italijane, čes da so se že poitalijanci. Ta podatek je vzel avtor iz članka «Ljudska šteta v avstrijski monarhiji», ki je bil objavljen v našem dnevniku 7. 12. 1951. Na Reki pa je uradna statistika našela šest let prej, t. j. 1851 leta 1.677 Slovincov, 9.904 Hrvatov in samo 691 Italijanov.

Sledi poglavje o resoluciji leta 1848, ko so bile narodne straz tudi v Kopru, Piranu, Izoli in Miljan in ko so nemški uradniki v Pazinu hoteli doseči, da bi hrvaški kmetje izvozili v prvi parlament monarhije troleškega Nemca, političnega komisarja Ljudevita von Heullera, ki je kmete spodbujal, naj se učijo «svoj prelepi slovenski jezik» in nekaterim razdalja tudi hrvaško slovnico. Toda Heuller ni bil izvoljen, pač pa so v okrožju Podgrad-Volovsko-Belaj izvolili hrvaškega kandidata Josipa Vlaha iz Kastava, ki je bil prv avstrijski sodnik v Milanu, od koder je ušel zaradi revolucije, tako da je Istro v parlamentu zastopalo 22. aprila 1848 pred poslanecem: štirje Italijani in en Hrvat. Toda pri volitvah 4. maja istega leta za dva »fiduciarja» za parlament «Nemske zveze» v Frankfurtu (kandidata za avstrijsko Istro sta bila Kandler in Heuller) so se Slovinci v severni Istri vzdrali. Izvoljen je bil Kandler, ki pa je odstopil, in mandat je prevzel njegov namestnik dr. Jeny.

Iz parlamentarne borbe pa je za nas zanimiv podatek, da je italijanski poslanec iz Istre Madonizza z drugimi italijanskimi poslanci dosegel, da so se zapisni in predlogi v parlamentu prevajali tudi v italijansčino, cesar ne morejo doseči za slovensčino po 120 letih naši slovenski deželni poslanci niti v deželnem svetu, pokrajinski zastopniki v pokrajinskem, tržaški občinski pa niti v občinskem svetu.

Zanimiv je dalje podatek, da je hrvaški sabor 5. junija 1848 zahteval od cesarja, da se tudi Istra in Gorica postavita v bližjo zvezo s kraljevino Hrvaško, Slovenijo in Dalmacijo. Proti temu je leta 1849 pisal irendentist Michele Fachiotti iz Vižinade v listu «Il Costituzionale». Za drugega znamenitega istrskega irendentista Egidija Mracha pa izvedemo, da se je njegova družina priselila v Pazin iz Ribnice na Dolejskem, vendar pa »iskreni italijanski nacionalisti niso nikoli trdili, da je Pazin italijansko mesto».

V hrvaškem preporodu v Istri je sodelovalo več Slovincov. Med njimi je posebej omenjen duhovnik Jakob Valčić z Gorjancev, ki je zbiral istrske narodne pesmi in jih objavil v ljubljanskih «Novicah» in «Slovenskem glasniku». A »narodna misel se je v Istro širila» tudi iz Trsta, kjer je leta 1848 «Slovenski rodoljub» poleg slovenskih člankov objavil vzporedne prevode v hrvaščini, kar je delal popreje tudi »za dramski Slavjen», a leta 1853 je izšel v Trstu slovenski «Koledarček». Sežanski gostilničar Mahorčić pa je tistega leta italijanskim parlamentarcem dejal, da bodo Slovinci nekoc »zavzeli Trst, ker

da je Kras s Trstom vred slovenska zemlja».

Ves drugi del Milanovićeve knjige pa — kot že rečeno — vsebuje delovanje znamenitega tržaškega škofa Dobriše in opis njegove dobe. Za tržaško in gorjske Slovence je to del zanimiv že zato, ker je Dobriša štiri leta študiral v gorjskem semenišču, kjer je postal leta 1837 duhovnik; ker je pozneje služboval v Trstu od leta 1842 do 1858 in bil že 1848 član takratnega «Slavjanskega društva» ter končno — potem ko je postal poreško-puljski škof — bil do smrti še tržaški škof, hkrati pa tudi po zakonu član istrskega deželnega parlamenta v Poreču, šest let pa tudi izvoljen poslanec v dunajskem parlamentu. V tem poglavju je precej podrobno opisano tudi delovanje «istrskega sabora», kjer so bili zastopani tudi istrski Slovinci, in sicer od leta 1861 do 1883. V Trstu se je rodil tudi časopis «Naša Slova», za katerega pravi avtor, da je v kar največji meri prebudil istrske Hrvate poleg slavnega dr. Dinka Vitezića, ki je bil kar 18 let zastopnik Istre v dunajskem parlamentu. Natančno je nato opisano tudi stanje šolstva v desetletju 1861-70, ko je bilo še samo 94 posvetnih in 115 duhovniških učiteljev. «Zaradi pomanjkanja učiteljev, piše bodeseod avtor, »je avstrijska vlada leta 1873 razpisala izpit, pri katerem je zadovolstvo poznati erke. Prijavili so se solski slugi, bivši kaplarji in vsakovrstni ignoranti. V Kopru so položili izpit in dobili važne učiteljske službe.» Koprsko učiteljske pa so 1. 1875 razdelili na tri odseke, v katerih so poleg utrne nemškega jezika poučevali tu italijanski, slovenski in istrski (hrvaški) jezik.

Med »narodnimi delavci, ki so pomagali Dobriši in Viteziću je s posebnim poudarkom avtor opisal delo Slovenca Josipa Kastelca, a italijanski irendentisti so se prav posebno jezili na «Kranjce», čes da zavajajo ljudstvo v Istri. L. 1841 je bilo v tržaško-koprski škofiji 240 slovenskih in hrvaških duhovnikov ter samo 78 italijanskih. Slovenskih duhovnikov je bilo 131 (od teh iz Kranjske 121).

Proti koncu knjige piše Milanović, da je znan irendentist Carlo de Franceschi obvestil že omenjenega J. Volčića, da se nahaja v arhiv deželnega odbora v Poreču glagolski rokopis «Razvoda istrjanskega» in ga je že na prvo prošnjo poslal arheološkemu muzeju v Zagrebu. Isti de Franceschi je našel tudi statut nekdanjega mesteca «Dva grada» pri Limu.

Končno naj omenimo še zanimivo slovensko-hrvaški nesporazum v Trstu. Slov. pol. društvo «Edinost» (ust. l. 1875) je že leta 1878 razširilo področje svojega delovanja na vse avstrijsko Primorje brez dogovora z «Našo Slova», tako da se je odbor «Edinosti» zato hrvaškemu časopisu pomeje opravičil in objubil da bo svoj «Poziv» tiskal tudi v hrvaščini. In slednjič omenja avtor še proglaš s tabora pri Kastvu l. 1869, v katerem so omenjeni «svovražniki» nas, ki bivamo ena mehak Jugoslavije». Toda ta tabora, ki so ga Kastavci sklicali po vzoru slovenskega tabora na Vilharjevem Kalcu pri Zagorju na Pivki, je imel tudi glavni namen protestirati, da bi se Istra priključila Trstu in Gorjski, ker bi število Italijanov v Trstu spreminilo narodnostni odnos ev škodo Hrvatov v Istri. Vendar pa je oblast prepovedala, da bi se na tem taboru karkoli govorilo o tej združitvi kakor tudi o zedinjenju južnih Slovincov. Toda tabor (okrog 8000 ljudi) je sprejel več resolucij, v prvi vrsti pa resolucijo o uvajanju hrvaščine in slovensčine v urade in šole.

MALO MANJ OBISKA NA LETOŠNJEM SALZBURŠKEM FESTIVALU „Carmen“ in „Boris Godunov“ sta bila razprodana že davno pred uprizoritvijo

V letošnjih predfestivalnih dnevih je bil Salzburg mirnejši kakor v preteklih letih, celo pri deževnem vremenu, ko pridejo navadno v mesto gostje iz krajev ob jezeru blizu Salzburga. Zlasti v mesecu juniju je postalo povpraševanje po vstopnicah manjše, celo odpovedi je bilo precej. Temu je bil menda kriv svetovni položaj in politične napetosti na Bliznjem vzhodu. Direktor salzburškega festivala dr. Tassilo Nikola je s tem v zvezi podal izjavo, da je prodaja vstopnic sicer dobra, vendar ne tako »burna« s primerjavo z lanskim letom. Največjo prilivnost za internacionalno publiko pomenijo še vedno operne predstave razen seveda male, neopaz-

med najboljše baritonske glasove sedanjega časa. Za letošnji nastop si je izbral pesmi Franza Schuberta, Carla Löwja, Roberta Schumanna in Huga Wolfa.

Mozart je zastopan v letošnjem programu še z naslednjimi opernimi deli: «Beg iz seraja», «Figarova svatba» in «Ascanio in Alba». «Beg iz seraja» z dirigentom Zubinom Mehto in «Figarova svatba» pod muzikalnim vodstvom Karla Böhma, obe uprizorjeni v starem festivalnem gledališču, polnita že več let to hišo. Vsaka zase je scensko drugače koncipirana in obe sta ne samo pevsko, ampak tudi za oči enako privlačni. Zal ne nastopa več v Figaru Dietrich Fischer-Dieskau

razkošna oblačila, zraven pa še vrsta pevcev prevega reda, med njimi sloviti Bolgar Nikolaj Giurinov, so skupaj z dunajskimi filharmoniki in pod vodstvom največjega živečega dirigenta Herberta von Karajana ustvarili predstavo, ki je človek prav gotovo ne bo nikoli pozabil.

«Carmen» Georgesa Bizeta je prav gotovo ena izmed oper v mednarodnem repertorju, ki so doživle največ izvedb z najbolj različnimi inscenacijami. Samo v Parizu samem so jo izvedli štiri tisočkrat, čeprav je doživela pri svoji prvi izvedbi v parški Opéra Comique l. 1875 pravi škandal. Bizetu so očitali, da je njegova glasba preveč »wagnerjanska». Pri pogledu na ženske, ki so kadile na odru, pa so bili prav šokirani.

S to «Carmen» se je torej spoprijel lansko leto Herbert von Karajan ne samo v muzikalnem, ampak tudi v režijskem oziru. Karajan ni niti kot dirigent niti kot človek navadna oseba, ki se za dovolj z običajnimi, četudi perfectnimi interpretacijami. Je osebnost in kot osebnost si marsikaj dovolji stvari, ki mu jih potem povrne ljudje, vajeni šablon in tradicije, ne priznajo in ga kritizirajo. Tako so mu tudi marsikaj očitali v režiji «Carmen» že lani in tudi letos, medtem ko je žel vsa priznanja za muzikalno vodstvo. Predstava je prav gotovo več kakor izvrstna in bo ostala vsakomur še dolgo v spominu. V vlogi Carmen nastopa mezzosopranistka črnka Grace Bumbry, ki je pri svojih tridesetih letih že svetovno priznana in iskana pevka, ki očara kot Ciganica tudi s svojo pristno igro. Še dva najodličnejša pevca je izbral Karajan za izvedbo svoje «Carmen». To sta Kanadčan John Vickers, eden največjih živečih junjskih tenorjev, v vlogi Don Joseja in od Bumbry še mlajša Italijanka Mirella Freni in vlogi Micaele, ki je s svojim lepim glasom in dovršenim petjem že lani osvojila publiko, ki ni hotela nehati s priznanji in aplavzi. Prav posebno omembe vreden je tudi baletni ansamble Mariemma, katerega je Karajan nalašč za «Carmen» poklical iz Španje.

Avstrijski pesnik Hugo von Hofmannsthal, soustanovitelj in pobudnik salzburškega festivala, je večerov se pridružujejo še drugi nič manj zanimivi koncerti z manjšimi orkestralnimi zasedbami kakor so Camerata academica, katere ustanovitelj in dirigent je predsednik salzburškega festivala dr. Bernhard Paumgartner, ki slavi v letos svojo osemdesetletnico. Temu orkestru so zaupane matinee koncerti v dopoldanskem času, pri katerih slišimo izključno le Mozartove kompozicije. Pri vsaki matineji so poleg simfonij izvedeni tudi klavirski in violinski koncerti ter po dve koncertni ariji. Solisti so sami izbrani poustvarjalci.

Mozart je napisal celo vrsto serenade muzike pod vplivom svojega očeta Leopolda in Haydnovega brata Michaela, ki sta kot

Herbert von Karajan

ne opere «Ascanio in Alba» W. A. Mozarta. Že davno poprej pa sta bila razprodana Bizetova «Carmen» in Musorgskega «Boris Godunov», prva repriza iz lanske sezone, drugo repriza iz leta 1965. Prav tako je bilo veliko zanimanja za Böhmovo in Karajanovo orkestralne koncerte in za soliste, sliče večere pianistov Wilhelma Backhausa in Sviatoslava Richterja ter pevca baritonista Walterja Berryja in Friedricha Fischer-Dieskaua.

Ko je postopila splošna politična napetost in je nastopilo krasno, za Salzburg nenavadno lepo poletje, je postal dotok tujcev in domačih turistov zopet večji. Promet je živahen kakor prejšnja leta, le vozil z nemško registracijo ni videti toliko, ker je bilo letos v Nemčiji dano geslo, naj prebijajo Nemci počitnice v domačih letovisčih.

Na otvoritveni predstavi Mozartove «Carobne piščali» v veliki festivalni dvorani je imel muzikalno vodstvo v letošnji izvedbi dirigent Wolfgang Sawallisch, režijsko pa Oscar Fritz Schuh. Predstava je odlično uspela v vsakem oziru, tudi najbolj razvijeni obiskovalci so se izrazili o njej kar najbolj pohvalno. Pevsko in igralsko je zadovoljil morda najbolj baritonist Hermann Prey v vlogi Papagena. (V tem partiji je požel pri otvoritveni predstavi nove Metropolitanske opere prave trumfe.) Tudi njegovi pevski večeri, ki jih ima vsako leto v okviru festivala, so prijetna umetniška doživetja, saj se jim predaja Prey s prav posebno veliko ljubeznijo kljub največjim uspehom, ki jih dosega v operah. Njegov prijetni, topleg bariton, ki zveni še v najbolj tihih, dihu podobnih mestih, postane v forte poln, okrogel in svetel. Zato ga prštevamo

predsednik salzburškega festivala dr. Bernhard Paumgartner, odlični poznavalec Mozarta, že od nekdanj brska po Mozartovih delih in si prizadeva izvajati njegova manj znana, celo neznanja in še neizvajana dela. Tako srečamo v programu njegovih matinee vsako leto neznane simfonije in na opernem odru kakor so «Finta giardiniera», «Finta semplice», «Bastien et Bastienne», «Zaide», ki se uprizarjajo na malem dvorišču Rezidenčne palače. Letos so izvedli tu opero «Ascanio in Alba», delo, ki ga je mladi komaj petnajletni Mozart skomponiral v pičem mesecu. Naročilo za to delo bukolničnega stila mu je dala cesarica Marija Terezija, ki je silila o izrazitem uspehu njegove prve za Italijo napisane opere «Mitridate, Re di Pontes», izvajana v gledališču Regio Ducale v Milanu eno leto prej.

Uspeh, ki ga je imela pred dvema letoma Musorgskega opera «Boris Godunov» pod muzikalnim in režijskim vodstvom Herberta von Karajana, nikakor ni populisti, kar se kaže že v tem, da so bile vstopnice razprodane že dosti mesec pred začetkom festivala in da je zanimanje za to predstavo še vedno takšno, kakor je bilo prvo in drugo leto. Saj pa velika priznanja tudi zasluži velikanska muzikalna drama tako po svoji muzikalni moči kakor tudi po svoji izvedbi. Dvomim, da je bil «Boris» že kdajkoli prej tako mogočno postavljen na oder. Čudovite kulise, bogata oprema,

Wolfgang Sawallisch

zastopan z dvema deloma, z nepogrešljivo igro o smrti bogatega moza, Slehernikom, ki ga izvajajo vse nedelje proti večeru na trgu pred stolnico, in veseloigro «Der Schwierige» («Neznožez»). Bivša jahalna šola («Felsenreitschule») s svojimi v skalo izlesanimi tremi galerijami lož, ki pa sedaj ne služijo gledalcem, pač pa so zadnja in stranska stena odra, je prav gotovo najoriginalnejši salzburški gledališki oder, dolg 30 metrov. Na tem odru predvajajo Shakespearjevo pravljico «Sen kresne noči» z odlično zasedbo dunajskih dramskih igralcev.

Poljski pisatelj in pesnik Leo Lehmann, ki se je pred Nemci umaknil v London in tam zdaj stalno živi in deluje, je napisal igro o dveh osebah, ki sta emigrirali iz Poljske, z naslovom «Der Ostwind» («Vzhodni veter»). On sam imenuje svojo igro nekako resno komedijo. Komedijo zato, ker se zaključuje s srečnim koncem in ker ne izove pri poslušalcih solza, resno, ker obenem nihče ne najde v njej nič smešnega, nič veselega. To gledališko delo je izvedel poseben oddelek salzburškega festivala Europa-Studio, ki predstavi vsako leto kako prvo izvedbo modernih piscev.

Običajno sta izvajala velike orkestralne koncerte samo dva orkestra. Ker raste zanimanje za orkestralne koncerte iz leta v leto, se je njihovo število povečalo in tako so prireditelji angažirali letos kar tri orkestre za izvedbo koncertov. Od dvajstih koncertnih večerov jih izvajajo dunajski filharmoniki šest, po tri pa si delita Češka filharmonija iz Prage in orkester iz Clevelanda, univerzitetnega mesta države Ohio. «Cleveland Orchestra» se danes prištevata kl elitnim internacionalnim orkestrom in slavi v tem poletju svoj debut v Salzburgu.

Kot prva se je predstavila letošnjemu poslušalstvu Češka filharmonija s svojim dirigentom Karlom Ancerlom in je vnesla v program slovenski element. Takoj na začetku koncerta so predvajali simfonično pesnitev «Sarka» iz šestdelnega Smetanovega

duvorna komponista in druga kapelnika takratnega nadškofa v Salzburgu gojila predvsem to vrsto muzike. Na osmih serendnih večerih bo orkester Mozartovega (z izjemo enega večera, ki ga je igralo Orkestrsko združenje iz Basla) izvedel pod vodstvom več mlajših dirigentov kar 26 Mozartovih serendnih kompozicij.

Na solističnih večerih, ki so tudi ena vaba za publiko, sta letos na programu dva pianista, Wilhelm Backhaus, ki je izvedel štiri Beethovenove sonate, in Sviatoslav Richter, ki si je za letošnji koncert v Salzburgu izbral Chopinove skladbe in 12 preludij Clauda Debussyja. Treh koncertant Geza Anda je moral odpovedati svoj solistični nastop zaradi smrti v rodbini. Henryk Szeryng, eden najboljših živečih violinistov, je izvajal skladbe Lelaira, Bacha, Brahmsa, Debussyja in Ravela.

Manj privlačni za oči, toda za muzikalno uho visoko vredni so večeri pesmi, ki jih pojejo letos: basist Walter Berry, črnka Grace Bumbry, mezzosopranistka Christa Ludwig, bariton Hermann Prey in mojster nad vsemi, baritonist Dietrich Fischer-Dieskau, in pa štirje komorni večeri. Italijanski polifono muziko iz 16. stoletja bo predstavila Accademia Monteverdiana, ki bo izvedla 17

Herbert von Karajan dirigira na svojem prvem koncertu Cleveland Orchestra Mozartov komaj kdaj izvajani koncert za tri klavirje in orkester, pri katerem bo sam sodeloval kot pianist in bo dirigiral kar za klavirjem. Sledilo bo Prokofjevo glavno orkestralno delo, njegova 5. simfonija. Drugi Karajanov koncert v izvedbi Dunajskih filharmonikov navaja 9. simfonijo Antona Brucknerja in Verdijevo Die Deum, pri katerem sodelujeta tudi dva zbora. Koncertno združenje dunajske državne Opere in zbor hrvaškega Narodnega kazalista iz Zagreba.

Samega Brahmsa si je izbral za svoj drugi večer dirigent Karl Böhm. Izvajal bo njegovo Simfonijo št. 1 in njegov Prvi klavirski koncert, kjer bo kot solist mladi pianist Daniel Barenboim, ki je že z 11 let obvladal dvajset klavirskih koncertov.

In še četrty tridesetletnik z mednarodnim slovesom, Indjlec Zubin Mehta, ki je že stalni dirigent pri salzburškem festivalu! Njegov romantični in pozornomatični program vsebuje Schubertovo Tretjo simfonijo, Straussovo simfonično pesnitev «Ein Heldenleben» ter «Pet pesmi» iz zadnjih let Gustava Mahlerja, kjer bo solist neprekosljivi interpret pesmi baritonist Dietrich Fischer-Dieskau.

Vrsti teh velikih orkestralnih koncertov sledijo koncerti z manjšimi orkestralnimi zasedbami.

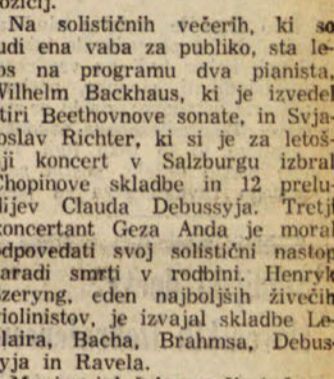
Claudio Abbado

S tem bi bilo zaključeno poročilo o gledaliških predstavah in koncertih letošnjega salzburškega festivala. V tem času je v Salzburgu tudi dosti razstav in predavanj v zvezi s festivalom. Za mladino so organizirani tečajji v glasbeni akademiji Mozartem, kjer se zvrsti v dveh turnusih vrsta tečajev za dirigiranje, operno igro, pevsko izpolnjevanje bodisi v operni smeri bodisi v perfekcioniranju petja pesmi in tečaj za dve instrumenti. Na salzburškem gradu pa prireja Akademija za upodabljalčo umetnost svoje tečaje. Za izpolnjevanje nemškega jezika so organizirani «Mednarodni počitniški tečajji za nemški jezik in germanistiko», ki se jih udeležuje 980 študentov iz 30 držav.

Dietrich Fischer-Dieskau

Manj privlačni za oči, toda za muzikalno uho visoko vredni so večeri pesmi, ki jih pojejo letos: basist Walter Berry, črnka Grace Bumbry, mezzosopranistka Christa Ludwig, bariton Hermann Prey in mojster nad vsemi, baritonist Dietrich Fischer-Dieskau, in pa štirje komorni večeri. Italijanski polifono muziko iz 16. stoletja bo predstavila Accademia Monteverdiana, ki bo izvedla 17

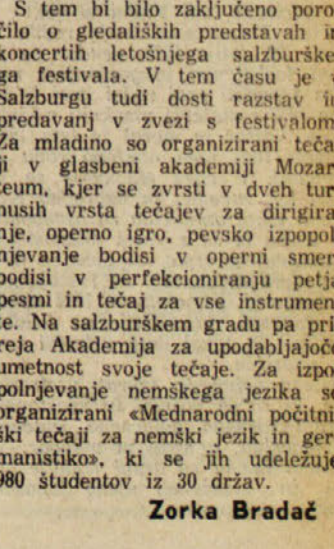
Mirella Freni

madrigalov Claudia Monteverdija in nekaj njegovih sodobnikov. Dunajski filharmoniki godalni kvartet si je izbral za svoj večer tri Mozartova dela, dočim je mednarodno znani duo Enrico Mainardi, violoncello, in Carlo Zecchi, klavir, dosegel veliksni uspeh s tremi sonatami Ludwiga v. Beethovna. Bazelsko orkestralno združenje je izvajalo Haydnovo simfonijo, Mozartov koncert za klavir in orkester ter Ravelovo suito «Le Tombeau de Couperin».

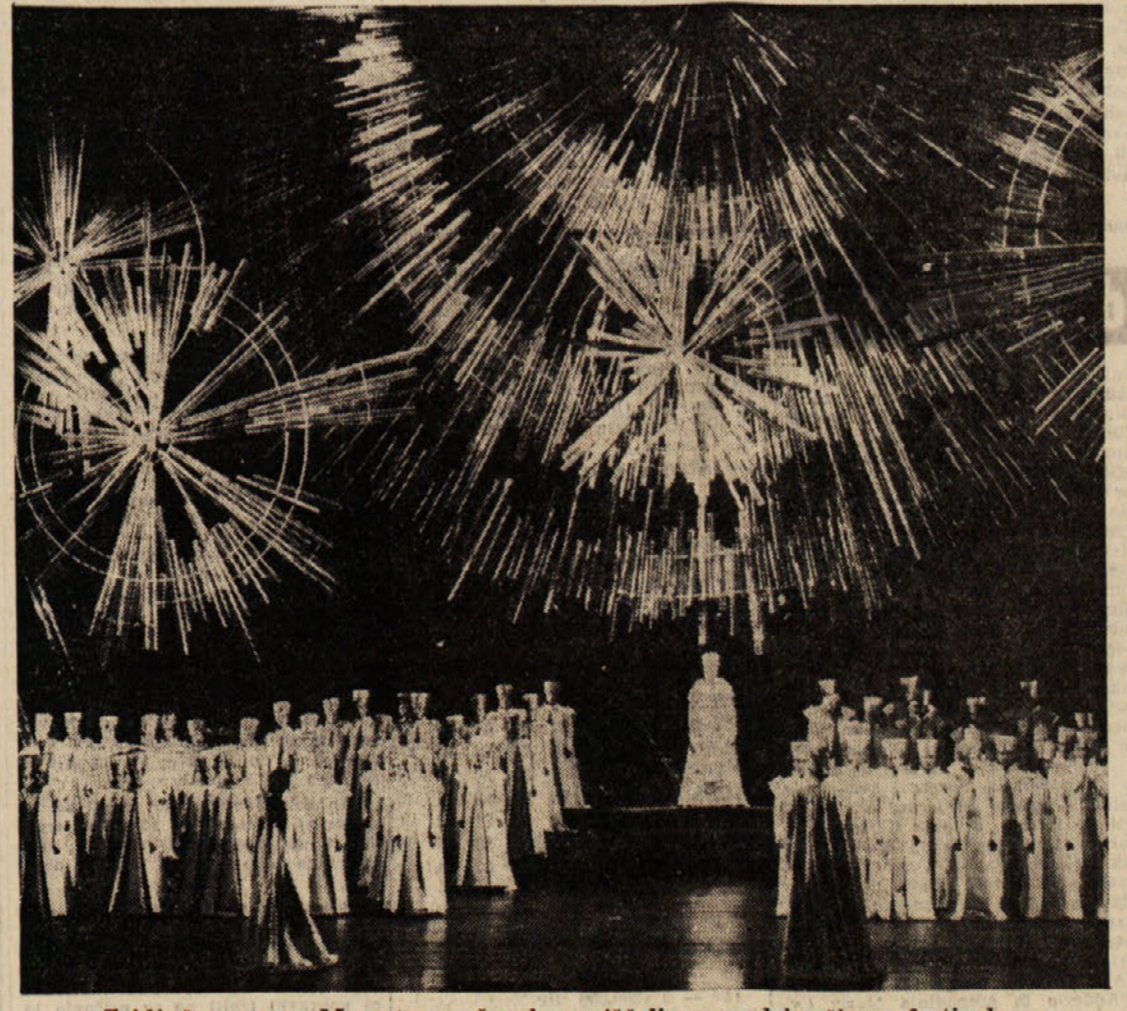

Zorka Bradač

S tem bi bilo zaključeno poročilo o gledaliških predstavah in koncertih letošnjega salzburškega festivala. V tem času je v Salzburgu tudi dosti razstav in predavanj v zvezi s festivalom. Za mladino so organizirani tečajji v glasbeni akademiji Mozartem, kjer se zvrsti v dveh turnusih vrsta tečajev za dirigiranje, operno igro, pevsko izpolnjevanje bodisi v operni smeri bodisi v perfekcioniranju petja pesmi in tečaj za dve instrumenti. Na salzburškem gradu pa prireja Akademija za upodabljalčo umetnost svoje tečaje. Za izpolnjevanje nemškega jezika so organizirani «Mednarodni počitniški tečajji za nemški jezik in germanistiko», ki se jih udeležuje 980 študentov iz 30 držav.

Claudio Abbado

Zaključna scena Mozartove «Carobne piščali» na salzburškem festivalu

PO TOLIKO TEDNIH JE DEŽ LE DOBRO ZALIL

Suša je letos močno prizadela vse poljske pridelke in zlasti vinograde

V nekaterih krajih je pobrala najmanj polovico pridelka - Ob trgatvi bo treba izločiti nezrelo ali slabo dozorelo grozde od zrelega

Po dolgi suši, ki je zajela naše kraje in ki je doslej povzročila mnogo škod, je v noči med četrtkom in petkom dobro zalilo. Tudi v petek dopoldne je še nekaj deževalo, tako da si bodo rastline, ki so kljubovale suši, ali pa ki so jih kmetje na vrtovih in poljih, kjer imajo vodo, zalivali, ponovno opogojile.

Suša letos ni prizadela samo kraskega področja, ki je bolj občutljivo zaradi talnih kraskih razmer, marveč tudi področja lapornate zemlje od miljskih hribov do nabrežinskega obrežja. V juliju in

do nedavnega dežja je bilo sicer nekaj padavin, ki pa so zelo malo zalegle, ker je hkrati tudi zapihala precej močna burja, ki je v eni noči dosegla nad 100 km na uro in zadala zlasti trtam na izpostavljenih mestih še hujši udarec.

Grozde na trti, prizadeti po suši

Letina grozda je letos dobro kazala, zaroda je bilo precej in v mnogih krajih na Tržaškem tudi več kot v povprečno dobrih letih. Suša je na mnogih področjih pobrala do najmanj polovico pridelka. V krajih pa, kjer so trte kljubovale suši zaradi boljših talnih razmer, ki zadržujejo več vlage, in kjer so vinogradniki tudi dvakrat od junija do sedaj okopali vinograde, bodo trte dobro obrodile, če ne bo v prihodnjih tednih pred trgatvijo preveč višave ali kakih vremenskih nepravil, da bi grozde začelo gniti, bo vino dobro, ker je bilo doslej mnogo sonca in bo zgodaj dozorelo.

Slabše pa se kmetje iz vseh vinogradnih krajev našega področja pritožujejo, da jim je suša mnogo pobrala. Zato bo prav, če si bo do pristojne oblasti in ustanove ogledale vse prizadete kraje in prisločile na pomoč vsem kmetom, ki so utrpeli škodo.

Suša ni prizadela samo vrtnih in poljskih pridelkov ter vinogradov, marveč je napravila veliko škodo tudi kmetom, ki gojijo sadno drevje. Za primer naj navedemo, da je suša samo enemu kmetu v Borštu pobrala najmanj 50 stovov sliv. Razumljivo je, da tudi drugim v Bregu, miljskih hribov, Barkovljah in vse do pod Nabrežne ni prizanesla.

Grozde na trti, ki je suša ni prizadela

NAŠE KORENINE

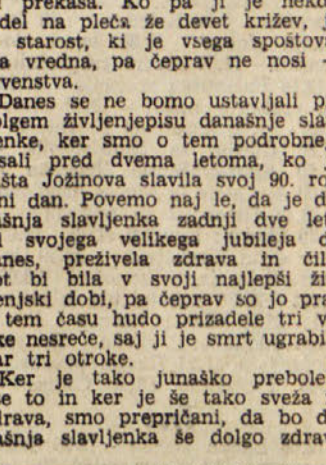
Jušta Košuta ima 92 let

Ze pred časom smo zapisali, da se more Križ pohvaliti s tem, da ima razmeroma veliko zares starih korenin, to je ljudi, ki imajo na plečih že celo vrsto križev. Med te prav gotovo spada tudi Jušta Košuta, vdova Tence, po domače Jožinova, ki slavi prav danes svoj 92. rojstni dan.

Res je, da Jušta Jožinova ni najstarejša Križanka, ker jo Ivana Sirk po domače Serotova v starosti prekaša. Ko pa ji je nekdo zadel na pleča še devet križev, je to starost, ki je vsega sprostovale vredna, pa čeprav ne nosi prvenstva.

Danes se ne bomo ustavljali pri dolgem življenjskem današnje slavljence, ker smo o tem podrobneje pisali pred dvema letoma, ko je Jušta Jožinova slavila svoj 90. rojstni dan. Povemo naj le, da je današnja slavljenska zadnji dve leti, od svojega velikega jubileja do danes, preživela zdrava in čila, kot bi bila v svoji najlepši življenjski dobi, pa čeprav so jo prav v tem času hudo prizadeli tri velike nesreče, saj ji je smrt ugrabila kar tri otroke.

Ker je tako junaško prebolela vse to in ker je še tako sveža in zdrava, smo prepričani, da bo današnja slavljenska še dolgo zdrava.

Jušta Košuta, 92 let

Citatelji in ugankarji

Pozor

V eni izmed številc Primorskega dnevnika, ki bodo izšli med torkom, 29. avgusta in nedeljo, 3. septembra, bosta na dveh različnih krajih dve številki, sestavljeni iz enkih števil, le da bodo te različno razporejene.

Reševalci morajo navesti oboje številki ter dodati, v kateri številki dnevnika in v katerem mestu bosta objavljena. Rešitve v zaprtim zavrtiku naj se pošljejo na uredništvo najpозnejše do ponedeljka, 4. septembra. V torkovi številki bomo objavili rešitev. Med reševalci bodo izbrani trije, ki bodo dobili za nagrado vsak eno knjigo.

Numizmatična razstava v občinski galeriji

Včeraj dopoldne je bila v občinski galeriji na Trgu Unità otvoritev XII. numizmatične razstave, ki jo je s prispevkom dežele, tržaške občine, turistične in letovišarske ustanove, pokrajinske ustanove za turizem ter Tržaške hranilnice priredil numizmatični oddelk tržaškega filatelističnega združenja.

Na otvoritvi je spregovoril nekaj besed predsednik numizmatičnega oddelka knjižničar Gualtiero Križan, ki se je najprej zahvalil vsem razstavljavcem zaradi njihove požrtovnosti in strokovnosti, nato pa je poudaril pomembnost letošnje razstave, saj so razstavljali na njej nekateri res edinstveni denarni primerki.

Letošnja numizmatična razstava prikazuje poleg številnega in zanimivega numizmatičnega materiala, vrsto publikacij prof. Ludovica Brunetta.

O njegovih študijah na področju numizmatike kot enega izmed elementov miselnega matematičnega razvoja. V bistvu gre za vrsto monografij, s katerimi je dal numizmatiki znanstveno smer.

Vseh razstavljavcev je danajst v skrbno pripravljeneh steklenih skrinjicah razstavljali vrsto zanimivih denarnih primerkov, med katerimi morajo zaradi svoje redkosti v prvi vrsti pritegniti pozornost Amadea Cirilla, ki razstavlja kovance stare Gročice. Zanimita je tudi zbirka Ludovica Mischova starih kovancev terarhov od 293 do 311 po n. št. Dr. Renato Fuchs pa razstavlja ne navaden denar: svilen in lesen «bankovec», kovaneč z luknjico, kovaneč iz slonove kosti, do najstarejši kotni kovaneč, bankovec za tisoč milijard mark iz Vestfalije (let. 1923) itd.

Razstava bo odprta do 30. t.m. od 10. do 13. ure ob delavnikih ter od 17. do 20. ure ob praznikih.

SEBOFLEX

VSE ZA KINO

IN FOTOGRAFSKI MATERIAL

Trst, Ul. Mazzini 53 Tel. 733-361

Prijatelje in znance naprosamo da nas obiščejo!!

SPOSNA PLOVBA PIRAN

vzdržuje s svojimi tovarno-potniškimi ladnjami: redno linijo okoli sveta, redno linijo z Južno Ameriko, redno linijo z zahodno Afriko ter tudi prevoze po vsem svetu s modernimi transportnimi ladjami od 8.000 do 18.000 ton nosilnosti.

Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja: «SPOSNA PLOVBA», Piran, Zupančičeva ul. 24 in na naše agente po vsem svetu.

Telef: 341-23; 341-22 Plovba

Telegrami: Plovba Piran

Telefoni: 73-470 do 73-477

VESTI Z ONSTRAN MEJE

Priprave za proslave 25-letnice ustanovitve vojne mornarice JLA

V puljski ladjedelnici bodo splavili novo ladjo Splošne plovbe

Zanimiva razstava starega tekstila v koprskem muzeju

Koprska obalna mesta se skrbno pripravljajo na dan mornarice, ki bo letos v znamenju proslave 25-letnice ustanovitve vojne mornarice. Prireditve se bodo sicer vrstile do konca leta, vendar bodo glavne proslave 10. septembra, to je na dan mornarice. V Piranu so sestavili poseben odbor, ki je že sestavil program prireditiv. Tako bodo 9. septembra razstavili izdelke, narejene v začetku 17. stoletja. To so dvobarvne z zlatom prekane tkanine s strogo simetričnim stiliziranimi rastlinskimi ornamentom. Brokate so uporabljali za moška, ženska in cerkvena oblačila, dvobarvne damaste pa za tapete in za pohištvene preobleke. V 18. stoletju opazimo bistvene spremembe v stiliziranju, saj so se začele italijanske tkanice podirati francoskemu okusu. Zorci so kompozicijsko drznije, nič več ni opaziti stroge simetrije in tudi barve so bogatejše. Proti koncu 18. stoletja je opaziti močnejši kitajski vpliv in koprski muzej razpolaga s šestimi najlepšimi skoki brokata prav iz tega razdobja.

no turistično sezono. Letos so se oddolžili za razstavo starega tekstila. Gre za tekstilne vzorce brokatov in danastov iz 17. in 18. stoletja. Po teh vzorcih lahko sodimo, da je bila kultura oblačena na Koprskem v tem razdobju na visoki ravni. To seveda velja le za imovitejšo sloje, ki so kupovali modne italijanske in francoske izdelke. Najstarejši razstavljeni izdelki segajo v začetek 17. stoletja. To so dvobarvne z zlatom prekane tkanine s strogo simetričnim stiliziranimi rastlinskimi ornamentom. Brokate so uporabljali za moška, ženska in cerkvena oblačila, dvobarvne damaste pa za tapete in za pohištvene preobleke. V 18. stoletju opazimo bistvene spremembe v stiliziranju, saj so se začele italijanske tkanice podirati francoskemu okusu. Zorci so kompozicijsko drznije, nič več ni opaziti stroge simetrije in tudi barve so bogatejše. Proti koncu 18. stoletja je opaziti močnejši kitajski vpliv in koprski muzej razpolaga s šestimi najlepšimi skoki brokata prav iz tega razdobja.

Obvestilo Zveze partizanov na Opcinah

Zveza partizanov na Opcinah obvešča, da bo v okviru praznika občine Sežana 1967 v nedeljo, 27. t.m. v Sežanah odkrili spomenika padlim v narodnoosvobodilni borbi. Ob tej priložnosti vabi vse udeležene partizane in aktiviste, da se udeležijo slovesnosti, ki se bo začela ob 11. uri z govori, odkritjem spomenika in partizanskim mitingom. Polpoldne po kulturnem programu bo od 17. ure dalje zabavni spored s plesom.

Mladolentniki ukrali ženski potno torbo

Zvečer 2. t.m. je jugoslovanska državljanka Stef-nija Bradac, ki je bila začasno v našem mestu, posele dolga na klopi pred železniško postajo, da bi se malo odpočila. Okoli 15. ure pa ji je skupin mladolentnikov ukradla potovalno torbo s perilom in potnim listom ter jedno nekulir. Po prijavi je policija uvedla preiskavo in je končno prišla na zločinca.

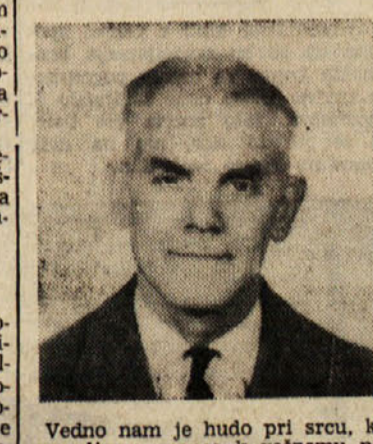
Razpis natečaja za študijsko štipendijo

Zupanstvo sporoča, da je bil razpisan natečaj za študijsko štipendijo 400.000 lir, ki jo je dala na razpolago občini Tržaška hranilnica. Štipendija je na razpolago za tržaške študente, ki je izredno nadarjen v likovni umetnosti ali glasbi. Ocenjevalna komisija pa ima možnost, da dodeli dve štipendiji po 200.000 lir vsako, in sicer eno za likovno umetnost in eno za glasbo.

SMRTNA KOSA

Smrt zavednega Slovenca Viktorja Sedmaka iz Križa

Prezgodaj zapusti delaven in priden gospodar, kot je bil pokojni Viktor Sedmak iz Križa. Vsi, ki so ga poznali, in teh ni bilo malo, se kar ne morejo sprijazniti z mislijo, da «Vitorjota Belekotveg», kot so ga imenovali, ni več med nami. Križanka in huda bolezen, ki ne pozna zdravila, ga je iztrgala svojim dragim še pri moči, saj je bil star komaj 63 let. Pokojni Viktor je bil znan ne samo v svoji rojstni vasi, temveč tudi po okoliških vaseh in v samem mestu, kjer je imel mnogo prijateljev in znancev.

Vedno nam je hudo pri srcu, ko spremljamo znanca k večnemu potniku. Še hujše pa nam je, ko nas

TRČENJE POD KATINARO

Včeraj dopoldne ob 9 so z rešilnim avtom Rdečega križa pripeljali v bolnišnico 19-letnega delavca Emila Zadrnika iz Ul. del Botro 28, 61-letnega Valentina Mangioneja iz Ul. Umago 3 in njegovega 27-letnega sina Luigija Mangioneja iz Ul. Salvore 8.

Medtem ko so Zadrnika pridržali zaradi rane na čelu s prognozo okrevanja v 7 ali 10 dneh na I. kirurškem oddelku, so starejšega Mangioneja sprejeli na nevrokirurškem oddelku, kjer si bo moral zdraviti podplutbo po čelu in številne odrgnine po nogah, ki mu onemogočajo gibanje, od 10 do 14 dni. Mlajšemu Mangioneju, ki je imel le nekaj odrgnin po kolenu leve noge, pa so nudili prvo pomoč in ga odslivili.

Agenti cestne policije, ki so uvedli preiskavo, so pojalnili da je Zadrnik za volanom fiata 500 Tj 96993 vozil po Katinarski cesti proti Trstu. Nepričakovano je ostro pritisnil na zavore, zaradi česar je njegovo vozilo zaneslo na leve prav v trenutku, ko je z nasprotni strani privozil s fiatom 500 Tj 76143 Luigi Mangione, poleg katerega je sedel njegov oče. Trčenje je bilo tako neizbežno. Oba avta sta utrpela precejšnje škodo.

VETERINARSKI KOTIČEK

Nevarnost afriške prašičje kuge še ni povsem minila

V zadnjem času so v Italiji zaklali, zakopali ali zažgali 368 obolelih prašičev - Bolezen je sedaj precej razširjena okrog Modene

Pred časom smo v našem listu poročali o obsegu, ki ga je zavzela epizootija afriške prašičje kuge v Italiji. S slankom smo hoteli opozoriti domače rejce prašičev, kako nevarna bi bila ta bolezen za naše kmečko gospodarstvo, če bi zaisla tudi k nam. Istovčasno pa smo hoteli tudi pomiriti naše rejce s trditvijo, da do te razširitve k nam ne bo prišlo zaradi čujčnosti veterinarske službe in pa ostrih ukrepov in bremen, ki jih prevzema država v krajih, kjer se ta bolezen pojavlja. Kljub vsemu pa ne smemo biti neprevidezni, ker ta bolezen v Italiji ni še zatrla in povzroča ponekod velike preglavice.

Po podatkih ministrstva za zdravstvo so v zadnjem času prisilno zaklali in zakopali ali zažgali 368 obolelih prašičev, ali pa ki so bili na tem, da obolijo za afriško prašičjo kugo. Obolenje je bilo o-

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 27. t. m. ob 16. uri Scope per Romscope barvni film:

La grande battaglia di Sebastopoli

(VELIKA BITKA PRI SEVASTOPOLU)

Igrajo: Michael Bogarde, A. M. Nicoletti in George Galbor

Kino na Gretnah

predvaja danes 27. t.m. ob 15. in 20.30 uri na prostem Technicolor Superpanavision film:

IL GRANDE SENTIERO

(DOLGA POT)

Igrajo: James Stewart — Edward G. Robinson — Richard Widmark — Carrol Baker — Karl Malden

V poned. 28. t.m. ob 18. in 20.30 na prostem ponovitev filma:

IL GRANDE SENTIERO

(DOLGA POT)

KINO «IRIS» PROSEK

V ponedeljek 28. t.m. ob 18. in 20.30 na prostem ponovitev filma:

OSS 117 a Tokio si muore

(OSS 117 V TOKIU SE UMIRA)

Igrajo: MARINA VLADY, FREDERICH STAFFORD in drugi

Kmečki koledarček za september

Tudi v septembru kmet ne more držati križem rok, čeprav je glavne poljske pridelke že pospravil, v vinogradu pa mu grozde zori. Zato moramo prav v tem mesecu dobro očistiti klet, jo prepleksati, če so stene preveč prašne in umazane. Poleg tega pa nas v kleti čaka pravljalno delo za trgatve. Pregledati moramo vse posode, jo dobro oprati in namočiti, saj vinska posoda ne sme puščati. Nabaviti si tudi moramo, kar nam za trgatve manjka.

V VINOGRADU: Paziti moramo na to, da nas ne bo rumeno grozde prezagodaj zvalilo k trgatvi. Počakajmo, da dobro dozori, ker samo tako bo vsebovalo mnogo sladkorja in bomo iz takega grozda stisnili most, ki nam bo dal najboljši vino. Če nameravamo pridelnino leto zasadiť nove divjake in jih nato ce-

piť z našimi sortami, moramo sedaj zaznamovati vse tiste trte, ki so dobro obložene, da bomo na njih prihodnje leto narezali cepiče. Zanimajo tudi trte, ki slabo rodijo, da jih bomo prihodnje pomlad nadomestili ali precepili.

NA VRTU: Sejemo špinačo, motvilce, pozno endivijo, zimsko solato, radič, presajamo endivijo, brokole in cikurijo. Poleg tega pa odberemo najlepše sadeže vrtnih za seme.

NA NJIVI: Repo razredčimo in jo očistimo plevla; prav tako očistimo plevel in okopamo zelje in krmsno seno. Zelje zalijemo z gnojnicjo ali pa ga pognojimo s solitrno. Si pomislil, kakšno pšenico boš sejal?

V SADOVNJAKU: Ne puščaj na drevesih nobenih plodov, ki so že

najuglednejše pomorščake, zvečer pa bo slavnostna akademija na glavnem piranskem trgu. Naslednji dan bo bodo v Piranu razne športne, zabavne in druge prireditve. Program praznovanja so pripravili tudi v Izoli, kjer bodo organizirali jadrnalno regato in druge prireditve, med drugim ribiški dan obalnih mest. V okviru praznovanj bo do 30. septembra izročili nameru novo hladnico Delmarisa.

Med prireditvami bodo priplule v vode koprškega in piranskega zaliva plovne enote jugoslovanske mornarice in organizirali bodo ogled teh ladij.

Vse kaže, da bo občinska skupščina Piran ob občinskem prazniku podelila domicil vsem slovenskim mornarjem - udeležencem NOB, ki jih je v Sloveniji še kakih 160. Sprožili so tudi predlog o ustanovitvi občasne pomorske slovenske revije, ki bi obravnavala vse tukajšnje pomorske in obmorsko problematiko.

Med raznimi dogodki naj omenimo še splavitev nove ladje Splošne plovbe. Splavitev bo prav na dan dneva mornarice 10. septembra v puljski ladjedelnici.

V pokrajinskem muzeju v Kopru bomo hranili drobni umetniško-obrtni izdelki, ki lepo dopolnjujejo kulturno zgodovinsko podobno določeno razdobje koprške obale. Vodstvo koprškega muzeja je odločilo, da bo vsako leto razstavilo del teh predmetov med glav-

dozoreli. Vse gnile in suhe vrzi v gnoj. Sadje obiraj z roko. Paz, da ne boš plezal na drevo z okovanimi čevlji, prav tako ne smeš otepati sadnega drevesa; samo oreh in kostanj lahko otepaš. Ta pripravila veljajo za vsakogar, tudi za tistega, ki ima samo nekaj sadnih dreves pred hišo, v vinogradu ali na njivi.

NA DOMU: September je najbolj primeren mesec za pripravljane zimske zaloge. Pozneje ne bomo imeli več toliko časa na razpolago, ker nas bo podilo drugo delo. Zato naj v tem mesecu gospodinja konverzira paradiznike in druge povrtnine, naj posuši peteršilj ter naj pripravi prav, da bo spravila za zimsko jabolka in hruške. Poskrbeti je treba tudi, da se prebere krompir in da se loči slabega od zdravega; zrnje pa je treba zavarovati pred škodljivci.

dozoreli. Vse gnile in suhe vrzi v gnoj. Sadje obiraj z roko. Paz, da ne boš plezal na drevo z okovanimi čevlji, prav tako ne smeš otepati sadnega drevesa; samo oreh in kostanj lahko otepaš. Ta pripravila veljajo za vsakogar, tudi za tistega, ki ima samo nekaj sadnih dreves pred hišo, v vinogradu ali na njivi.

NA DOMU: September je najbolj primeren mesec za pripravljane zimske zaloge. Pozneje ne bomo imeli več toliko časa na razpolago, ker nas bo podilo drugo delo. Zato naj v tem mesecu gospodinja konverzira paradiznike in druge povrtnine, naj posuši peteršilj ter naj pripravi prav, da bo spravila za zimsko jabolka in hruške. Poskrbeti je treba tudi, da se prebere krompir in da se loči slabega od zdravega; zrnje pa je treba zavarovati pred škodljivci.

Kot nešteto naših ljudi, je bil tudi pokojni Viktor za časa vojne odpejan na prisilno delo v Nemčijo, skupaj s kriškimi možmi ter se je po vojni srečno vrnil domov.

V zadnjih časih je bil ustanovni član konzorcija pridelovalcev vin tržaške občine, saj je bil priden in delaven vinogradnik. Zaveden Slovenec je vzgajal svoje otroke v slovenskem duhu in ljubezni do materinega jezika.

Kako je bil priljubljen pokojni Viktor, je dokazal njegov pogreb, katerega se je udeležilo veliko število ne samo Križanov, temveč ljudi iz okolice in iz mesta, ki so mu v zadnje slovo poklonili nešteto vencev, med katerimi je bil tudi venec solarjev s Proseka, članov konzorcija, tržaške občine in nešteto drugih.

Naj mu bo lahka domača zemlja. Svojoem pa izražamo iskreno sočutilje.

M. M.

RADIO VELE MUZIKA

Nedelja, 27. avgusta 1967 Ponedeljek, 28. avgusta 1967

Radio Trst A 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 - Porocila 8.00 Kalendar 8.30 Kmetijska oddaja 9.00 Maša 9.50 Godalni orkestri 10.15 Poslušali boste... 10.45 V prazničnem tonu 11.15 Oddaja za najmlajše: Pevski mojstra Cuka 11.45 Ringaraja za malčke 12.00 Nabožna glasba 12.30 Za vsakogar nekaj 13.30 Glasba po željah 14.45 S pesmijo naokrog 15.15 Iz romunske folklore 15.35 Offenbachovi in Kreislerjevi motivi 16.00 «Dvojnik», radijska drama 16.45 Lalka glasbeni orkestri 17.30 Valjavo na ples 18.30 Simf. pesnitve 19.05 Kitarist Pizigoni 19.15 Nedeljski vestnik 19.30 Oktet «Planika» 20.00 Sport 20.30 Motivi iz Disneyevih filmov 21.00 Kromatična fantazija 22.00 Nedelja v športu 22.10 Sodobna glasba

Trst 9.30 Kmetijska oddaja 9.45 Nabožna oddaja 11.15 Trzanske pesmi 11.30 Za prijatelje cvetja. Koper 8.15, 12.30, 14.00, 14.30, 15.30, 20.15 - Porocila 8.15 Jutrarnja glasba 9.00 Prenos RL 10.10 Zabavni zvoki 10.30 Obiskali smo Lipico 10.45 Orkester Rely 11.00 Prenos RL 11.30 Današnji pevci 13.45 Glasbeni zmenek 12.05 in 13.05 Glasba po željah 12.05 in 13.05 Glasba po željah 11.35 Zunanjeopisni pregled 13.45 Plošče 14.05 Dgodski in odmevi 14.40 Od melodije do melodije 15.00 in 15.50 Glasba po željah 16.30 Domače pesmi in melodije 17.00 Prenos RL 20.00 Orkester Rosing 20.30 Prenos RL

Nacionalni program 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 - Porocila 8.30 Kmetijska oddaja 9.10 Nabožna oddaja 10.15 Dva orkestra 10.45 Nove plošče 11.40 Best glasba 12.00 Kontrapunkt 13.15 Glasbena igra «Dvoje liri» 13.43 Poje Domenico Modugno 14.00 Glasba pod vedrim nebom 14.30 Italijanske popevke 16.30 Popolne z Mino 18.00 Simf. koncert, sodeluje pianist H. Richter 20.25 Glasbeni variete 21.20 Pianist Edoardo Vercelli 22.05 Plesna glasba.

II. program 7.30, 8.30, 13.30, 19.30 - Porocila 8.45 Oddaja za gospodinjice 9.35 Veliki variete 11.00 Zbori z vsega sveta 11.35 Juke box 12.00 Klavirski virtuozi 12.30 Filmska glasba 13.00 Radijski kviz 13.45 Nedeljski ansambel 14.00 Plošča za poletje 14.30 Ob stoletnici rojstva U. Giordana 15.00 Mednarodni pevci 16.00 Lalka glasba 17.00 Glasba in sport, vmes kol. dirke v Amsterdamu 18.35 in 20.00 Za konec nedelje 19.30 Po vesteh kol. dirke v Amsterdamu 21.00 Spoznavajo muzeje 21.40 Nespalske pesmi

III. program 10.25 Skladbe za orgle 10.55 Operni koncert 11.50 Skrajbin, Poem opus 32 12.20 Glasbene priredbe 13.00 Brahms in Dvorak 14.20 Satijeve skladbe 14.30 Mozart, Schumann in Sostakovič 15.30 Sofoklejeva «Antigona» 17.05 Legrandov orkester 17.30 Sličice iz Francije 17.45 Klavirski koncerti 18.30 Izredna lalka glasba 18.45 Avstrijska poezija med obema vojnama 19.15 Koncert 20.30 Ceneno slovo 21.00 Clementijev Collage št. 3 21.40 Brahmsov Trio, opus 101.

Slovenija 8.00, 9.00, 14.00, 16.00, 20.30 - Porocila 8.30 Za kmetijske proizvajalce 9.05 Igra za otroke: M. Matosec: «In bil je pes» 9.42 Skladbe za mladino 10.05 Naši poslušalci čestitajo 11.00 Še pomnite, tovariši... 11.25 Pesmi borbe 11.45 Lepe melodije 12.00 Turistični napotki 13.05 Naši poslušalci čestitajo 13.45 Nedeljski repertoar 14.50 Kar po domače... 15.30 A. Averčonov: «Ljubezne in stanovanje», humoreska 15.50 Godala in ritmu 16.05 Operne melodije 17.00 K. Kusenber: «Srečni ljudje» 17.34 Vedri zvoki 18.05 Športno popolne 20.05 Glasbene razglednice 21.00 Lahko noč, otroci! 21.10 Pester glasbeni sponed 23.15 Serenadni večer 23.50 Literarni nokturno 24.05 Godala - noči.

Ital. televizija 11.00 Nabožna oddaja 11.50 Kmetijska oddaja 15.30 in 18.30 Svetovno prvenstvo v kolesarstvu 17.30 Program za mladino 19.00 Enciklopedija morja: staro morje 19.55 Sport in ital. kronike 20.00 Obzorje 21.00 W. Halle: «Pričakovanje» 22.30 Športna nedelja 23.10 Dnevnik.

II. kanal 21.00 Dnevnik 21.15 Anna Moffo show 22.20 Film «Jean Lafitte, gusar in rodoljub»

TELEVIZIJSKI SPORED OD 27. VIII. DO 2. IX. 1967

NEDELJA, 27. avgusta 10.30, 19.50, 21.00 in 22.50 Porocila 10.35 Na cvetocih poljanah 11.00 Kmetijska oddaja 12.30 Točno ob četr na štiri - risanka 13.00 Nedeljska TV konferenca 16.15 Dulsburg: Evropsko prvenstvo v kajaku 19.55 Dolk vroče poletje: Vrtnice 20.45 Cik-čak 21.50 Zabavno-glasbena oddaja. PONEDELJEK, 28. avgusta 19.15 Lepe pesmi so prepevali 19.45 Znanost in tehnika 20.15 Tedenski športni pregled 20.40 Obzorje 21.00 in 23.00 Dnevnik 21.38 Letna brež meja 22.40 Glasbena oddaja. TOREK, 29. avgusta 19.45 Dvojček in trije marsovčci 20.00 Na Sumatri in še kje 20.40 Obzorje 21.00 Polnočnica - češki film 22.30 Slovenske ljudske umetnosti 23.00 Porocila. SREDA, 30. avgusta 19.15 Mornar na trčiklavi - odd. za otroke 20.00 Proslava vstaje na moslovškem področju 20.40 Obzorje 20.00 in 23.00 Dnevnik 21.38 Matiček se ženi - TV igra 22.35 Jazz festival v Ljubljani.

Goriško-beneški dnevnik

KONEC POLETNIH POČITNIC OBČINSKIH MOŽ V GORICI

Proračun za tekoče finančno leto izkazuje 200.000.000 lir primanjkljaja

Pomembne investicije - Kaj bodo zgradili in popravili v okolici - 380 milijonov za slovensko šolo v mestu

Občinski svet v Gorici je s svojimi sejo v petek zvečer prekinil poletne počitnice ter se obenem lotil enega izmed temeljnih vprašanj občinske uprave: proračuna za leto 1967. Odbornik za finance Pasquale De Simone je prečital svoje poročilo, v katerem je pojasnil osnovne smernice tega pomembnega dokumenta, ki bo uravnaval dohodke in stroške ter investicije v pomembne objekte kakor tudi popravila cest in podobno. Letošnji proračun izkazuje nekaj nad 200 milijonov lir primanjkljaja, skoraj polovico manj kot lanskim. K znižanju bo v veliki meri pripomogel dohodek od proste come, ki ga znaša nad pol milijarde lir in dodatni davki.

Med pomembne dohodke sodi povisek družinskega davka za 45 milijonov lir (32 odstotkov v primerjavi z lanskim letom), ki so ga dosegli z revizijo davčnih seznamov ter izrednim prijavljanjem davčnega vijaka, predvsem pa z uveditvijo davčnih bremen vsaj pri nekaterih kategorijah. Kar zadeva investicije, naj omenimo, da gre za 2,6 milijarde. Za slovensko skupnost so važne gradnje otroškega vrta v Standrežu (35 milijonov), nove ceste v Standrežu. Za gradnjo slovenske srednje šole v Gorici, ki naj bi združevala tudi osnovno šolo (vsaj tako se je svojčas govorilo) so namenili 380 milijonov lir. Na začetni predlog občine, da bi šolo zgradili v Straičah, so organizacije slovenske manjšine odgovorile negativno, tako da se sedaj govori o novi lokaciji nekje v severnem delu mesta, menda v okolici Ul. Orzoni. Preuredili naj bi tudi osnovne šole v Standrežu (20 milijonov), Podgori (30 milijonov) in v Sent Mavru (2 milijona). Investicije se nanašajo tudi na športne objekte in drugo. Občinski svetovalec se bodu znova sestati ta teden ter pričeti z diskusijo.

Na začetku so obsežno razpravljali o poteku seje ter so jo morali za krajši čas prekiniti, da so se načelniki skupin sporazumeli. Svetovalec so odobrili sklepe občinskega odbora ter potrdili nekaterne predloge. Za premostitve pevm. skega pokopališča so sklenili najeti posojilo 50 milijonov lir pri deželi. Na vprašanje svetovalca odv. Sancia (PSU) je odbornik Lupieri odgovoril, da bodo z gradnjo pričeli po odobritvi regulacijskega načrta. Sedanje pokopališče, ki je vrhu vsega neprimerno, ovira razvoj v vasi. Za razširitev glavnega pokopališča so prav tako zaprosili

Za obrambo vinogradov pred točo se poslužuje plastičnih mrež

Dežela je prispevala 80 odstotkov stroškov - Rakete proti toči in tudi zavarovanje pridelka niso prinesle zaželenega uspeha

Takoj po vojni so na Goriškem ustanovili konzorcij za obrambo pred točo, ki je zajel občini Krmin, Števerjan in nekaj sosednih občin. Na tem območju so postavili več raketnih izstrelšč, s katerih so spuščali v oblake, ki so prinašali točo, posebne rakete, ki so se v atmosferi razstrelile ter s svojimi kemičnimi sestavinami preprečile nastanek toče. Poskusi se praktično niso posrečili, ker rakete niso bile dovolj učinkovite, ker niso «zadele cilja» ali pa so odložile nastanek toče, ki se je potem usula čez glave. Kmetje so kmalu spoznali, da prispevki, ki so jih plačevali za konzorcij, ne odtehtajo povzročene škode ter so polagoma izstopali. Okraj meje, v jugoslovanskih Brdih, so kmetje zavarovali svoj pridelki pri DOZ, se pravi, da se jim ni bilo treba ničesar bati, za kaj zavarovalnica jim je škodo povrnila, če jim je toča uničila pridelke. Kako je sedaj z zavarovanjem pridelka ne vemo, čno pa je gotovo, namreč da je zavarovalna oblika pasivna obramba, ki povzroča škodo gospodarstvu. V zadnjem času so kmetijski strokovnjaki v Italiji začeli preizkušati nov način obrambe pred nevarnostjo toče. Nad vinogradi so razpeli mreže iz plastičnih mrež. Mreže imajo to lastnost, da so lahke in tenke, prepuščajo sonce in dež, preprečujejo pa padanje toče na trte.

Na Goriškem so doslej razpeli takšne mreže na dveh krajih: v Roncadi in pri Karlu Drufovki na Oslavju. Gre za poskusno brambo, ki zanjo prispeva dežela tudi do 80 odstotkov celotnega stroška, ostalih 20 odst. pa krije lastnik same. Za 2000 kv. metrov vinograda na Oslavju stane nakup in napeljava mreže, kolov in vrvi okoli 450.000 lir. Mreže je garantirana za sedem let. Pri Drufovki so jo razpeli pred dvema mesecema. Videži je, če oz. daleč kot streho iz pločevine. Sele ko se je prva blizu, se opazi, da gre za mrežo. Kako se je obnesla, o tem ne vemo ničesar povedati, ker, kakor se zdi, letos še ni bila preizkušena. Na Oslavju letos namreč niso imeli toče ter bi bilo dobro, da bi se imeli tudi v bodoče; tako si želijo pri Drufovki kakor tudi pri ostalih. Nikakega dvoma ni, da je zaščita vinogradov z mrežo precej draga stvar in da si je pri sedanjih stroških kmetje ne morejo privoščiti. Če pa se bodo ziznali in bi primak-

V kratkem bodo asfaltirali cesto Devetaki - Martinščina

Od tega dela bodo imeli korist tudi Vrhovci

Najvažnejša odločitev na prvi popočitniški seji pokrajinskega odbora, ki se je sestala v četrtek zvečer, je bila ta, da se asfaltira cesta, ki pelje od nanovo asfaltirane ceste Doberdob-Devetaki do Martinščine. Ta teden so namreč zaključili z asfaltiranjem pokrajinske ceste Doberdob-Devetaki; pri tem so asfaltirali tudi kakih sto metrov ceste, ki se odceplja proti Martinščini. Ker je pokrajinska uprava pri dražbi za oddajo del prve ceste prihranila skoro šest milijonov lir, so pokrajinski odborniki sklenili čimprej izkoristiti ta denar zato, da se asfaltira še drug odsek ceste na tem področju. Dodal so še milijon lir (asfaltiranje naj bi stalo 7.050.000 lir) in sklenili dati na dražbo dela na cesti Devetaki - Martinščina ter majhen del iste ceste pri Zagraju, saj se ta od Martinščine nadaljuje proti Zagraju. Za sedaj ne nameravajo asfaltirati ceste od Martinščine do Zagreja, ker je Martinščina itak z asfaltno povezana z Zdravščino.

Ta cesta teče danes, po odobritvi doberdobskega in sovodenjskega občinskega sveta o spremembi meje med dvema občinama, največ na področju sovodenjske občine. Ker nameravajo prihodnje leto urediti tudi občinsko cesto, ki veže Vrh v ceste Devetaki-Martinščina, bodo Vrhovci tudi s te strani povzeli z lepim asfaltnim trakom. Istočasno bo nova cesta povečala turistični promet, tako v Martinščini kot na Vrh. Vest o asfaltiranju te ceste sta pokrajinski odbornik za javna dela Dissette in odbornik Waltritsch sporočila pisмено tako sovodenjskemu županu Češutcu kot doberdobskemu županu Jarcu.

Na seji pokrajinskega odbora so nato odobrili celo vrsto sklepov upravnega značaja. Zavzeli so tudi stališče do obnovitve popajarij o raznih zahtevah osebja umobolnic. S predstavniki sindikatov se bodo sestali prihodnji teden.

Nesreča na cesti in pri delu

Včeraj nekaj po 14. uri so poklicali rešilni voz Zeleneza križa v Villesse, kjer se je ponesrečil

Vinograd Karla Drufovke na Oslavju, ki so ga pred točo zaščitili z mrežo iz tenkih plastičnih niti. 80 odstotkov stroška je krija dežela, ostalo pa je plačal lastnik same. Gre za poskus brambe pred točo z novim, doslej še ne docela preizkušenim sredstvom

VESTI IZ DOBERDOBA

Na današnji proslavi domačinov nastopa šest godb na pihala

Asfaltiranje ceste do Bonetov zaključeno - Načrt za vaško kanalizacijo in asfaltiranje vaških cest - Razpis službe čistilke za šolo

Godba na pihala «Kras» iz Doberdoba nadaljuje danes s proslavo 20. obletnice svoje obnove; proslava se je začela sinoči z otvoritvijo stojnice in plesom na prostem. Glavni del programa proslave pa se bo odvijal danes ter bo pri njem sodelovalo kar šest godb na pihala in sicer godbe: iz Trebč, St. Petra ob Soči, Nabrežine, Tržiča, Proseka ter seveda domače godbe iz Doberdoba. Program za danes predvideva ob 10. uri dopolnite otvoritev prodajnih stojnic, ki so zložene z dobro domaćo jedačo in pijačo. Ob 15.30 bo povorka sodelujočih godb po doberdobskih ulicah. Godbe se bodo potem ustavile na veseličnem prostoru, kjer bo zborovanje z govori. Sledil bo koncert sodelujočih godb do 19. ure. Ob 20.30 je na programu ples in prosta zabava; med odmorom po 22. uri se bo vršila tombola, za katero je določen prvi dobitnik 30 tisoč lir in činkvina 15 tisoč lir. Jutri, v ponedeljek, ob 17. uri otvoritev bifeja, po 20.30 ples in prosta zabava z izvolitvijo zvezdice praznika.

Včeraj so zaključili z asfaltiranjem občinske ceste, ki pelje iz Doberdoba nad jezerom proti Bonetov. Delo je opravil civilni tehnični urad z državnim prispevkom in so zanj potrošili 5 milijonov lir. V torkel se bodo sestali nekateri občinski svetovalci na županstvu, da bi se pogovorili o nadaljnjem asfaltiranju notranjih občinskih cest za katere ima občina na razpolago 15 milijonov lir z državnim prispevkom po 5 odst. letno za dobo 35 let. Občina pripravila tudi načrt za ureditev kanalizacije v Doberdobu, ki naj bi predvidoma stala 9 milijonov lir; občinski odbor je na svoji zadnji seji sklenil, da bo poveril občinskemu tehniku izdelavo zadevnega načrta.

Doberdobski župan je razpisal natečaj za službo čistilke za novo osnovno šolo ter za zbirniški ambulatorij, knjižnico in čipkarski šolo, ki so nameščeni v bivšem otroškem vrtcu. Prošnje na navadnem papirju morajo prosilke nasloviti na občinsko upravo in jih vložiti v tajništvo županstva najkasneje do 4. septembra opoldne. Tam dobijo tudi vsa podrobnejša pojasnila.

Prometni problemi v Sovodnjah

Dragi toči urednik! Želim Te opozoriti na neresen problem, ki je nastal zaradi naraščajočega prometa v Sovodnjah in ki se bo po dokončni ureditvi pokrajinske ceste prva gotovo še povečal. Pred nekaj meseci sem bil sam zapleten v prometno nesrečo na trgu pri cerkvi v Sovodnjah, in potem so sledile še druge prometne nesreče doberdoba. Zato mislim, da bi bilo treba urediti na tem trgu obhodni promet z ustreznimi signaleti. Ulica Brenner ki se pri izteku na glavno vaško cesto razširi skoraj v trg, služi prometu med Sovodnjami in Rupo. Pečjo ter dalje preko meje do vasi mirenškega področja. Na tej cesti je samo en prometni znak za estopa pa še ta se slabo vidi. Na trgu je nakopičena tudi precej drobnega gruča.

Priprave za ptičji sejem v Gorici

Goriško turistično društvo Pro Loco bo tudi letos organiziralo tradicionalni jermelj ptičji sejem v Gorici. Kot druga leta bodo tudi letos uredili razstavo in sejem v senčnatem občinskem parku za županstvu in sicer v nedeljo 3. septembra. Razstava bo trajala ves dan in se bo vršila po naslednjem programu: odprli jo bodo v zgodnjih jutranjih urah in bo ostala odprta za obiščevalce do 18. ure. Ob 11.30 bo tekmovalstvo s piščalkami za katero so določene lepe nagrade; ob 18.30 pa nastopi občinska godba na pihala s pestrim koncertom. Na razstavi bodo prikazali razne vrste karncarčev in drugih eksotičnih ptičev, dalje orodje in druge priprave ter potrebščine za ptičje. Prikazali bodo tudi ptiče za vabo, kot so drozg, kos, škinka-ve itd.

9., 10. in 11. SEPTEMBRA V ŠTEVERJANU

Prosvetno društvo «Briški grič» priredi «Praznik grozdja»

Nastop kotalkarjev, briskola, izvolitev lepotic

Prosvetno društvo «Briški grič» iz Števerjana priredi prvi kotalkarjev, za katerega so odborniki pripravili obsežen program. Prireditelj bo v soboto, nedeljo in ponedeljek 9., 10. in 11. septembra v gostilni Dvor. Osrednja prireditelj bo v nedeljo ob 18. uri, ko bo na cementni plošč nastopilo 18 kotalkarjev iz Tržiča. Poprej, ob 16. uri, bo tekmovalstvo v briskoli za bogate nagrade. Vproplarsana bosta prejela vsak svoj hiadnik, druga dva vsak svoj kulhan prst, za tretjo in četrto dvojico pa bodo na voljo sase. Vse tri večere, v soboto, nedeljo in ponedeljek bo ples, ki se bo zaključil ob 2. uri po polnoči. Zadnji večer bodo izvolili lepotic «Briškega griča», ob zaključku plesa pa bodo udeleženci lahko brezplačno sodelovali pri trgatvi grozdja, ki bo viselo nad plesiščem. Za udeležbo na voljo dovolj dobrega prigrizka, pijače in, seve, grozdja iz domačih brajd.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI, POROKE V občini Gorica je bilo med 20. in 26. avgustom letos 31 rojstev, 14 smrti, tri poroke in 22 otklice.

ROJSTVA: Antonia Micheli, Serena Pieroni, Massimiliano Pirone, Lorenzo Peteani, Alessandro Conighi, Davide Benardelli, Emanuele Oppieri, Claudio Naccari, Lara Colautti, Marisa Calcinetta, Roberto Maccapani, Gianpiero Voltolina, Barbara Toson, Marko Zavadlav, Paolo Milini, Flavia Colonna, Daniela Carnel, Massimo Spontoni, Massimiliano Cadé, Carmelo Cacciato, Liliana Mattelli, Daniela Mattiussi, Giorgio Mattiussi, Luciano de Castro, Daniela Angela Mele, Massimo Cettul, Giacomo Timpano, Antonella Salin, Maria Pazienza. SMRTI: 88-letna Ermenegilda Fumoni vd. Bocin, 82-letni Antonio Furlan, 67-letni Armando Guercini, 75-letna Maria Novak vd. Cividino, en mesec star Giorgio Colja, 56-letni Giovanni Galdiole, 65-letna

Giulia Quarngal, vd. Tommasin, 42-letni delavec Leo Bon, 79-letna Maria Caselli, 58-letna Zora Bravec, port. Brezigrad, 84-letni Lodovico Santolini, 86-letna Antonia Bressana, vd. Licinio, delavec 57-letni Andrea Petelin, 75-letni Matteo Silvi. POROKE: trgovec Giorgio Bonnesi in uradnica Adriana Cucchini, uradnik Mario Capello in Miranda Maria Jancic, zidar Aurelio Stiglioli in posreznica Marisa Di Terlizzi. OKLICI: trgovec Lucio Gellas in gospodinja Elisa Narduzzi, zastopnik Antonio Masala in postreznica Maria Alice Olivo, mehanik Francesco Bregant in uradnica Claudia Sposato, uradnik Giovanni Tren in gospodinja Giovanna Modoni, Giuseppe Codermass in Rosamila Jurcic, kirurg Giorgio Grion in učiteljica Ildegarda Zuleger, električar Giorgio Gregorutti in delavka Irma Pesarino, telefonisti tehnik Vito Conighi in Sonia Picclulin, tehnik Gaetano Vasca in uradnica Lucia Pilolli, oficir vojaške mornarice Guido Franzot in profesorica Giuliana Zali, uradnik Amos dr. Pazzagli in profesorica Caterina dr. Faganel, pek Mario Giusto in tekstilna delavka Paola Forcisi, kapetan karabinjerjev Bruto Filipucci in uradnica Tommasina Sava, uradnik Giordano Ussai in tekstilna delavka Emilia Sostersic, mehanik Giuseppe Cumar in tekstilna delavka Elena Filippi, uradnik Ljudevit Devescovi in uradnica Liliana Klanjscek, delavec pri telefonu Attilio Devetak in tekstilna delavka Liliana Gabrielli, zavarovalec Lucio Gazzoni in Laura Borghese, prodajalec Vittorio Ieresin in tekstilna delavka Elisabetta Marassi, hidravlik Mario Gaeta in tekstilna delavka Maria Leon, zidar Faustino Marini in delavka Maria Pistrin, električar Dino Guizzoni in frizerka Anna Barletta.

DEZURNE LEKARNE

GORICA Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna S. Giusto, Korzo Italia 244, tel. 35-38. TRZIC Danes ves dan in ponoči je odprta v Trziču lekarna «Al Redentore» dr. Enneri in De Nordio, Ul. F.lli Rosselli 21, tel. 72-340.

RONKLE

Ves dan in ponoči je dežurna lekarna «alla stazione» dr. Matijtilja, Vermeljau, Ul. Garibaldi 3, tel. 75046.

DEZURNA CVETLICARNA

Danes, 27. avgusta je v Gorici odprta cvetličarna Jožef Bandelj na Travniku, tel. 54-42.

KMEČKA BANKA

GORICA UL. MORELLI 14 - TEL. 2206 Nudi Vam ugodne pogoje za trgovske posle in bančne storitve (vezane in proste hranilne vloge, tekoče račune, posojila, vnovčevanje in eskompiranje trgovskih menic, posle z inozemstvom menjava tujih valut, plačevanje davkov, telefona, luči itd.)

LJUDSKA IZROČILA IZ DAVNINE NA ŠVEDSKEM

Pravljice o zlih duhovih «trolls» in o zmagi junaka Peera Gynta nad njimi

Zanimiv obred ob rojstvu otrok, ki jim često čaravnice «krajdejo duše» - Številne balade o Valkiri in o poganskih nebesih

Vsi narodi na tem svetu so bolj ali manj praznoverni. Ne samo na jugu in v Afriki ali v Aziji temveč tudi v Evropi in celo na severu Evrope, kot na primer v Angliji, na Skotskem ali v skandinavskih državah so še ljudje, ki verujejo v dobre ali hudobne duhove. Še dandanes kot se pišejo različni časopisi, so stari gradovi in palače na Angleškem polni raznih duhov, ki strašijo ter se neopazno in svobodno sprehajajo po sobah in dvoranah, na podstrežjih ali v podzemeljskih prostorih in se baje slišijo razni glasovi in ropotanje. Na Skotskem pa v temno-zelenih vodah Lock Ness, kot mu pravijo domačini, živi in se je tudi že večkrat pokazala, samo ponoči seveda, ko jo je zelo težko razločiti, pošast, dolga več metrov. Kot vsi vedo, saj so o tem poročali že mnogi časopisi in med njimi tudi naš dnevnik, so na obrežju jezera postavili veliko leseno ploščad, na kateri so vedno pripravljene fotokamere, in fotoreporterji čakajo noč in dan (do kdaj bodo čakali, se ne ve), da bi to ogromno žival ovekovečili na filmskem traku ali na fotopapirju. Na žalost pa do danes še niso imeli sreče in mislimo, da je tudi ne bodo imeli, da bi jo filmali.

Kdo bi si mislil, da tako visoko civilizirani narodi se verujejo v take, pravzaprav bedaste stvari, če ne gledamo nanje zgolj s folklorne vidika. Ničde od nas ne bi verjel, da celo Svedsi, ki spadajo med najbolj civilizirane narode in ki so na socialnem, gospodarskem, političnem, umetniškem in na kulturnem terišču zelo napredni ter je njihova življenjska raven ena izmed najbolj visokih v Evropi, še verujejo, seveda le nekateri, v praznovrstvo, v dobre in slabe duhove in v vrage.

V mnogih krajih na severu te države rastejo v bližini kmetij ali pa na pokopališču drevesa, kot na primer: hrasti, breze ali topoli, ki jih smatrajo domačini za zaščitnike živih vaščanov. Mnogo je na Švedskem, posebno na severu pravih grobnic, ki govorijo o raznih zakladih, skrivnih v grobnicah ali celo v krstah pokojnikov, posebno pa o velikih možeh, ki so se borili in dali življenje za svoj narod. Te zgodbe govorijo še, da se pojavijo duhovi v obliki oboroženih mož, ki grozijo s smrtjo, vsakomur, ki bi se dotaknil ali oskrnil grobnice z namerano, da bi ukradel ta zaklad. Poleg dobrih duhov pokojnih prednikov so tudi hudobni duhovi, ki živijo v gozdovih. Kdor jih sreča, se mora ta

koj vreči na tla, da se izogne ugrabitvi.

V severnih krajih je mitologija zelo bogata z različnimi pošastmi in se ujema s prelepo, v nekaterih krajih še divjo in nedotaknjeno naravo, posebno v pragodovih, ter s čudovito folkloro Norrlanda. Med temi spakami spadajo v prvo vrsto razni velikani in «trolls». Ve-

likani bolj ali manj pripadajo k folklori vseh narodov. Vedno in povsod so ljudje domnevali, da so v začetku na zemlji živel velikanski možje. Ko so nekje na Norrlandu v srednjem veku slučajno pri izkopavanju odkrili neke živalske okamenelosti, so jih domačini pripisovali velikanom in ne neki vrsti živali, ki je v teh

krajih bivala pred tisoči in tisoči let ter izumrla.

«Trolls» pa so pošasti narave ki jih poznajo samo in edino skandinavski mitologija, folklor in izročila. Ničde se ni v zgodbah ali v pravljicah natančno opisal, kakšni so ti «trolls». Se ničde ni orisal njihovega obraza in potez, in to bi bilo nemogoče, saj «trolls» prevzamejo vsakokrat različno lice. Včasih se spremenijo in pojavijo v živalski obliki in v človeški podobi. Švedske pravljice zgodbe pripovedujejo, da «trolls» delujejo samo v zelo temnih nočeh. Če jih obsije žarek sonca izgubijo takoj svojo čarovno moč. Svedsi na severu imajo pravljice zgodbe za vse primere. Lovci na primer pripovedujejo, da so se ljudje, posebno Lapenci, spermili po božji volji v živali in še posebej v medvede. Ko lovec ubije medveda, mora takoj natančno pregledati žival. Če ima žival okoli trebuha pas, je ta pas čaroben in lovec bo lahko opravljal z njim vseh vrst čarovnij. Če lovec sreča zjutraj najprej zajca, mu to prinaša nesrečo; če sreča pa najprej volka ali medveda, se mu obeta bogat lov. Seveda, če je toliko spreten da ga volk ali medved prej ne požre.

Ko se otrok rodi, ga morajo žene nesti trikrat okoli ognjišča, pri čemer ga še vrtiljo. Nato morajo natančno ugotoviti, ali je njegovo telo ovito z neke vrste kožice. Temu pravijo pri nas, da se otrok rodi v «srajčki». Če ima otrok takšno «srajčko», bo zelo srečen saj mu bo vedno stala od strani «fygia», to je angel varuh, ki je kot nekakšna svetla senca, ki ga bo spremljala povsod do smrti. Tisti otroci pa, ki niso pod zaščito «fygie», so vse življenje nesrečni in jih lahko čaravnice ugrabijo, ali zamenjajo. Tem otrokom pravijo «abrytjngar», kar pomeni da so brez duše, in matere se ne začujejo, ko jim čaravnice zamenjajo, ker jim ugrabijo samo dušo, telo pa pustijo v zibelki.

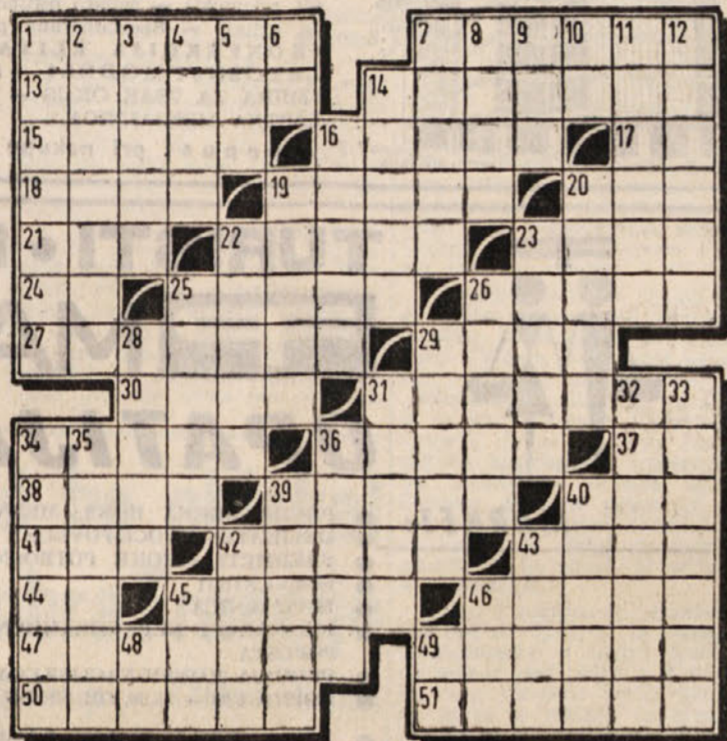
Druga pravljica zgodba pravi, da so okrasni na venci, ki jih nosijo neveste na dan poroke, dediščina nekega ženana, ki ga je ubil ljubosumen tekmeč.

Peer Gynt, to je junak mnogih švedskih zgodb. O njem pripovedujejo, da je na samotni planini srečal in ubil strolca v obliki velike kače ter da je s tem premagal usodo. S tem je premagal tudi smrt, saj se po njegovi zmagi duše pokojnih mornarjev selijo na neko fantastično zemljo, ki se imenuje Udrost in kjer se spreletavajo morske vrane, ži-

vi koza z zlatimi vimeni, kjer se ribe kar same od sebe mečejo v zlato mrežo in kjer požene žito silno klasje. Gre torej za nekaka nebesa, ki pa jih je ljudska domišljija prikazala v otpljivi obliki.

Ostale so tudi balade o Sigurdu, Fritjofu o Valkirah, o Walhalli itd. Te balade so tudi uglasbene in jih švedski kmetje iz severnih krajev vedno prepjevajo v zborih, ko se zberejo v naravi ali na glavnem trgu kakšne vasice, oblečeni v prekrasne narodne noše v živih barvah. Skoraj vedno se ti sestanki končajo z množičnim pitjem piva, kajti vina v teh krajih ne poznajo. Tako pozabijo na vse pošasti in čaravnice.

Mario Magajna

VODORAVNO: 1. po latnikih razpeljane trte, 7. tovarjak, 13. robat človek, 14. vojašnica, 15. napad, naskok, 16. opazna ploščica, 17. taj dvočlenski, 18. majhn, 19. kemikalija, 20. likaj, 21. češka pritriladica, 22. gorovje v Sahari, imenovano tudi Air, 23. izumitelj cepiva proti otroški paralizi, 24. kratica za «edelniki družbo», 25. mesto v severozahodni Švici ob reki Aare, 26. čistilna potrebščina, 27. pristan, 28. mesto v danskem Limfjordu, 29. možo ime, 30. glavno mesto romske pokrajine Moldavije, 31. neomejena vladarica, 32. začetek tekme, 36. krilo poslopja, 37. ozek konec polotoka, 38. velika morskara riba, 39. del rimskega amfiteatra, 40. ves, nepoškovčan, 41. daljša doba, 42. orodje za ravnanje zoranje zemlje, 43. vrsta radioaktivnih žarkov, 44. avtomobilska oznaka Krapine, 45. strela, 46. ozemlje, zemljišče, 47. služabniška noša, 49. slovenski glasbenik in folklorist (France), 50. gorska vila, 51. listje, ki ga pokladamo živini.

ni ameriški dramatik (Eugene), 12. pretirano zaupljiva ženska, 13. prostodulčna, 14. globa, 16. strupen umik, 19. spojine alkohola s kislinami, 20. predmirska ledena doba, 22. industrijsko mesto v belgijski pokrajini Flandriji, 23. sodni zbor, 25. tekoča mesna jed, 26. nemška denarna enota, 28. troška ovjalka, 29. ime angleške filmske igralke Dors, 31. naslovni junak albinjeve operete («Baron...»), 32. sedež sovjetske vlade v Moskvi, 33. glavno in največje mesto ameriške zvezne države Georgije, 34. prozorna snov za okna, 35. šahovski tekmovalnik, 36. zakoličena proga za gradno cesto ali železnice, 39. operni spev, 40. odlična francoska filmska igralka (Martine), 42. letovišče na Gorenjskem, 43. odlična jugoslovanska športnica, rekordka v skoku v višino (Olga), 45. mesto v Piemontu južno od Torina, 46. zmikav, 48. osebni zaimek, 50. avtomobilska oznaka Murske Sobote.

NAVPIČNO: 1. vrsta lovskega pognona, 2. okrogla stavba dvorana s kupolo, 3. svetovno znane terme pri Padovi, 4. možko ime, 5. glavni stevnik, 6. igralna karta, 7. gora v Julijskih Alpah, 8. praoč staroga bolgarskega kraljevskega rodu, 9. slovenski zgodovinar (Josip), 10. kemični znak za iridij, 11. vodilni sodob-

Pogled na severno švedsko pokrajino, poraslo z gozdovi in posajano z jezeri

IZOTOPI NAJ ODLOČIJO...

Grobovi padlih Rimljanov ali srednjeveških kristjanov?

Različna mnenja o odkritem grobišču pri bivših Kanah, sedaj Fontaneli, kjer je Hanibalova vojska porazila Rimljane in pobila 45.000 rimljanskih vojakov

Slavni kartaginski vojskovodja Hanibal je 2. avgusta leta 215 pred našim štetjem z veliko zmagom pri Kanah potolkel rimljansko vojsko, pri čemer računajo, da je padlo 45.000 rimljanskih vojakov. Leta 1937 je prof. Gervasio odkril na kraju, kjer so bile Kane, številne grobove s človeškimi ostanki ter jih pripisal padlim rimljanskim vojakom. Toda leta 1953 je profesorica Bertocchi zanikala to tezo, češ da gre za okostja kristjanov iz leta 872 po našem štetju. Da bi razčistili zadevo ter s tem zaključili polemiko, so sklenili, da bodo poslali koščke kosti v ZDA, kjer bo poseben stevec «Geiger» določil njihovo starost. Te koščice bodo poslali v posebnem zaboju iz cinka. Proučili jih bodo z radioaktivnim izotopom ogljika 14, da bodo s kolikor toliko točnostjo določili, ali gre za omenjene ostanke rimljanskih vojakov, ki jih je pobil junak koščkovodja, ali pa za ostanke prebivalcev krščanske škofije v Canosi, ki so jih skupno z ostanki njihovega škofa prinesli v Kane leta 872 po našem štetju. Tako bo «atomski koledar» izrekel dokončno besedilo v polemiki, ki traja že 30 let.

Mnenje ravnatelja arheološkega muzeja v Bariju ni naletelo na nasprotovanje najbrž tudi zato, ker so takrat silno častili vse, kar se je zdelo, ali je bilo rimljansko, saj je Mussolini mislil, da so vsi Italijani neposredni potomci Rimljanov ter pozabili na vse Grke, Arabce, Gote, Langobarde, Normance itd., ki so osvajali polotok in tudi ostali na njem. Zato je ustanova za zaščito spomenikov v Bariju «dala» postaviti na višino, kjer je stalo mesto Kane, steber iz granita, ki so ga našli med izkopavanjem. Na podstavek pa so vklesali besede Tita Livija: «Noben pravi narod ne bi bil vzdržal takšnega poraza», ter na drugi strani besede zgodovinarja Polibija: «Bili so junaki, vredni Rima».

je potrdilo njeno domnevo. Dr. Bertocchijeva je poslala leta 1961 akademiji dei Lincei uradno poročilo, da so grobovi, ki jih je odkril Gervasio, pravzaprav sestavljali srednjeveško pokopališče.

Nekaj dni kasneje so pritrčili v muzeju v Kanah na zid ploščo, na katero so napisali, da pripadajo grobovi v Fontaneli, ki so jih prej pripisali padlim v bitki pri Kanah, dvema pokopališčema, dsredotočenima okrog pokopaliških kapel. Iz rezultatov zadnjih del se lahko sklepa, da gre za grobove po letu 872, ko se je škof iz Canose premestil v Kane, ki so postale važna škofijska središča. S tem ništa hotela dr. Bertocchijeva in prof. Degrassi zanikati dejstva, da je bila kanska bitka na tem kraju. Hotela sta le reči, da tu ni bilo trupel padlih v tej bitki, kar je sicer tudi razumljivo, saj je znano, da so pred našim štetjem padle vojake in jih niso pokopavali. Medtem je prof. Gervasio umrl. Njegovo stališče pa je branil general Ludovico, ki je zahteval, naj se ustanovi komisija, ki bi končno ugotovila zgodovinski pomen pokopališč pri Kanah. Ministrstvo za kulturo je ta predlog sprejelo. Deloval učencjakov si je ogledalo kraj. Njihovi sklepi so bili nasprotni generalovim tezam, vendar pa je general dobil pooblastilo, da sme poskrbeti, da pregledajo ostanke z omenjenim ogljikom 14, ki omogoči precej točno določitev starosti raznih ostanikov. Še pred nekaj leti bi si niti ne mogli predstavljati te možnosti. Toda znanost je napredovala in tako bomo zvedeli, ali so ostanki, ki so jih našli v grobovih pri Kanah, stari 2133 let, ali pa precej starij manj. O njih pa vsekakor lahko rečemo, da ne počivajo v miru.

Grobišče v Kanah je namreč prof. Michele Gervasio, ravnatelj arheološkega muzeja v Bariju, odkril leta 1937 na nekem posestvu v zaselek Fontaneli med Barletto in Spinazolo. Človeški ostanki so bili pokopani pod tanko plastjo zemlje. Gervasio je menil, da je odkril pokopališče kanske bitke ter da je s tem zaključil polstoletno polemiko glede točnega kraja spopada med Rimljani in Punci 2. avgusta 216 pred našim štetjem.

Kot je znano iz zgodovine, je bil kraj Kane na desni strani reke Ofanto. Zgodovinski teksti namreč ne določajo natančno, ali je bila bitka teno ob mestecu, ki je ležalo na nekem holmu, kateri ne doseže niti 50 m višine, ali pa na drugem bregu reke. V nekem zgodovinskem delu o najbolj važnih bitkah v starem veku je zgodovinar Johannes Kromeyer navedel 42 spisov svojih kolegov v zvezi z bitko pri Kanah. 22 zgodovinskih spisov trdi, da je bila bitka na desni strani Ofanta, medtem ko 20 spisov trdi ravno nasprotno.

TEHTNICA (od 23. 8. do 23. 10.) V čustvenih zadevah bo vse nekam zapleteno. Toda znali boste lepo govoriti in tudi delovati ter boste osebo drugega spola prepričali, da vam ugodno. Načrt, ki ga imate v zvezi z delom, se bo popolnoma uresničil. Zdravje dobro.

SKORPIJON (od 24. 10. do 21. 11.) Neke oseba bo ugodno govorila o vas, kar bo pripomoglo k temu, da boste silno napredovali v sru neke druge osebe. Na delu vam bodo ponudili mnogo napredovanj in prav bi bilo, da ga sprejmete. Svetujemo vam več počitka. Berite lepe knjige.

STRELEC (od 22. 11. do 20. 12.) V ljubezni boste uresničili vse, kar si želite, pri čemer vam bo pomagala neka obutjiliva, a hkrati odlična prijateljica. Na delu se boste spri s sodelavci zaradi nasprotnih idej. Z zdravjem boste zelo zadovoljni. Pazite se pred ledeniimi piščalcami.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Srečali boste neko osebo, ki vam bo končno pokazala neko srčno tajnost iz davnih časov. Na delu boste dosegli svoje načrte, toda to vas bo stalo mnogo truda. Zdravje ne bo najboljšje, ker vas bo bolelo grlo. Izorajte prijateljevta.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) V ljubezni sledite svoji intuiciji in odkrili boste prav to, kar si najbolj želite. Pazite se pred zunanji videzom. Na delu vam bo učinkovito sodelovanje omogočilo zelo velik uspeh. Zdravje bo spremenljivo; mučil vas bo glavobol.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Prejeli boste neka pisma in tudi telefonski vam bodo v obrekovalne namene. Ne verjemite tem zlobnim ljudem. Na delu boste končno dosegli uspešne in zaslužek, ki ga kravato potrebujete. Trpeti boste za bronhitisom. Bodite čimbolj velikodušni.

OPTIKA • FOTO • KINO
Očala • sončni naočniki
Filmi in papir • Fotokolor
Foto-kino aparati • potrebščine
Postregli Vam bomo v Vašem jeziku • POPUSTI
TRST - KORZO ITALIA 28 - TELEFON 94-030, 94-095

HOROSKOP

Veljaven od 27. avgusta do 2. septembra 1967

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) V čustvenih zadevah bodo dejstva potrdila sanje in predslutnje. Ljubosumnost je sploh neupravičena, ker imate preveč domišljije. Na delu boste napredovali in več zaslužili. Uživate poživila, da okrepite zdravje. Ne zahtevajte nemogočega.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) V čustvenih zadevah prikrivajte svoje težnje in želje. Uresničite svoje teoretsko znanje o ljubezenskih zadevah. Na delu boste uživali vse tedne neke ugodnosti. Pazite se pred nevoščiljivostjo. Uživate dietetno hrano. Iskrenost se vedno poplača.

DVOJEKA (od 21. 5. do 20. 6.) Prijateljstva in simpatije pospešujejo neki vaš čustveni načrt. Seveda se morate nekoliko potruditi, ker pečene rase nikomur ne padejo same od sebe v usta. Na delu boste imeli neko slajno idejo, katere uresnitvenje prinese zaslužek. Zdravje je izvrstno.

RAK (od 21. 6. do 22. 7.) Preživetje boste zelo srečno deli. Zmagali boste tudi v nekem ljubezenskem tekmovalstvu. Oseba, ki vam je pri sru, vas bo poslušala in uslišala. Na delu se približuje toliko zaleteli cilj. Pridobite si več oddiha. Bodite vedno previdni.

LEV (od 23. 7. do 23. 8.) V ljubezni si ne delajte nepotrebnih skrbi: vse se bo dobro končalo in kar si želite boste od sreče. Na delu boste nagonsko izbrali pravilno pot ter razčistili mnoge dvome. Zdravje bo na splošno precej dobro. Vurajte se prepiha. Tudi avtomobilisti naj bodo previdni.

DEVICA (od 23. 8. do 23. 9.) Potovaboli boste in vam bodo dajali neke žentovnjanske predloge. Če ste pa prišli z dopusta, vas čaka prijetno presenečenje. Na delu boste imeli možnost izboljšati svoj položaj. Glede vas bodo sprejeli dva važna sklepa. Zdravje bo normalno.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) V čustvenih zadevah bo vse nekam zapleteno. Toda znali boste lepo govoriti in tudi delovati ter boste osebo drugega spola prepričali, da vam ugodno. Načrt, ki ga imate v zvezi z delom, se bo popolnoma uresničil. Zdravje dobro.

SKORPIJON (od 24. 10. do 21. 11.) Neke oseba bo ugodno govorila o vas, kar bo pripomoglo k temu, da boste silno napredovali v sru neke druge osebe. Na delu vam bodo ponudili mnogo napredovanj in prav bi bilo, da ga sprejmete. Svetujemo vam več počitka. Berite lepe knjige.

STRELEC (od 22. 11. do 20. 12.) V ljubezni boste uresničili vse, kar si želite, pri čemer vam bo pomagala neka obutjiliva, a hkrati odlična prijateljica. Na delu se boste spri s sodelavci zaradi nasprotnih idej. Z zdravjem boste zelo zadovoljni. Pazite se pred ledeniimi piščalcami.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Srečali boste neko osebo, ki vam bo končno pokazala neko srčno tajnost iz davnih časov. Na delu boste dosegli svoje načrte, toda to vas bo stalo mnogo truda. Zdravje ne bo najboljšje, ker vas bo bolelo grlo. Izorajte prijateljevta.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) V ljubezni sledite svoji intuiciji in odkrili boste prav to, kar si najbolj želite. Pazite se pred zunanji videzom. Na delu vam bo učinkovito sodelovanje omogočilo zelo velik uspeh. Zdravje bo spremenljivo; mučil vas bo glavobol.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Prejeli boste neka pisma in tudi telefonski vam bodo v obrekovalne namene. Ne verjemite tem zlobnim ljudem. Na delu boste končno dosegli uspešne in zaslužek, ki ga kravato potrebujete. Trpeti boste za bronhitisom. Bodite čimbolj velikodušni.

ARGONAVTI

A comic strip titled 'ARGONAVTI' with several panels showing characters in a boat and on land. Captions include: 'ZNAM NEKAJ BARBARSKIH BESED. UPAM, DA VE KAJ O MORJU.', 'STARI LJUDJE PRAVIJO, DA JE TAM NEKJE, NA KONCU REKE, VELIKA VODA. TODA POT JE ZELO ZELO DOLGA.', 'KO PRIDEŠ DO SOTOČJA, MORATE ZAVITI V LEVO REKO SAV.', 'PO DVEH DNEH SO PRISLI DO SOTOČJA...', 'PRI PASTIRJU SO SE ZALOŽILI S SVEŽO OVČETINO IN KRENILI NAPREJ.', 'REKA SAV NI BILA SKORAJ NIČ MANJŠA OD ISTRA, V NESKONČNIH VIJUGAH JE TEKLA PREKO ENOLICNE RAVNINE...', '...IN VEČ DOLGIH TEDNOV VESLANJA JE BIL ZA NJIMI, PREDEN JE REKA POSTALA DRUGAČNA.'

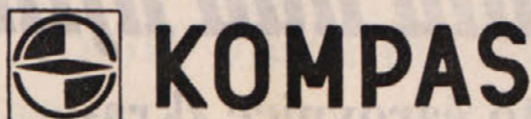
Obiščite
POSTOJNSKO JAMO
Obiski vsak dan ob 8.30, 10.30, 13.30, 16., 18.
Junij - september tudi ob 12.30

ŠKOCJANSKE JAME
odprte vsak. dan ob: 10., 13., 15., 17.
v maju in oktobru samo ob 10. in 15. uri

HOTEL TRIGLAV
KOPER — Tel. 21-650
HOTEL, sodobno urejene sobe in terasa za sončenje. Moderno urejena stavaracija z vrtno na morskobni obali, slaščičarna, kavarna.
NOCNI BAR z mednarodnim artističnim programom, dnevno koncert in ples.

NOVA RESTAVRACIJA **ŠTERK**
AJSJEVICA PRI NOVI GORICI TEL. 21-114
VSAK DAN RAKI — POSTRVI — SPECIALITETE NA ŽARU

Kadar obiščete Slovensko Primorje in Istro se poslužujte uslug, ki vam jih nudijo poslovalnice

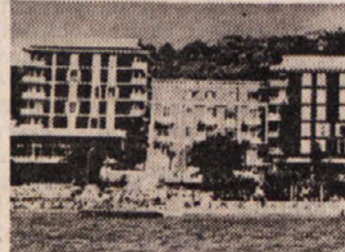
KOMPAS
KOPER — IZOLA — PORTOROŽ — POREČ — ROVINJ — VRSAR — PULA — RABAC in na mednarodnih prehodih SKOFIJE in LAZARET pri Ankaranu

V poslovalnicah lahko najugodnejše menjate valuto, kupite bencinske bone, dobite vse turistične informacije, povsod pa vas bo zadovoljila velika izbira turističnih spominkov in raznih daril ter cigaret in alkoholnih pijač tuje proizvodnje.
KOMPAS VAS VABI V SVOJE POSLOVALNICE

Hotel LEV
Ljubljana
VOSNJAKOVA 1
TELEF. 310-555
Telegram LEVHOTEL
Telex 31350

KATEGORIJA «A»
Sodobno opremljene sobe - Apartmaji - Restavracije - Restavracijske terase - Dancing kavarna - Zabavni in artistični program - plesna glasba - Aperitiv bar - Razgledna terasa - Terasa za sončenje - Banketne in konferenčne dvorane - Čitalnica - Frizerski salon - Menjalnica - Taksi služba - Lasten parkirni prostor - Pristajališče za helikopterje - Boksi za pse - Hladilnica za divjačino.

HOTEL CENTRAL-RIVIERA PORTOROŽ

MODERNE SOBE, MEDNARODNA KUHINJA, «GRIL BAR» Z MEDNARODNIM PROGRAMOM
ODPRT VSAKO NOČ

☆
ARETTA
ULTRA THIN
med elegantnimi in preciznimi urami je naicenejša znamka

Generalno zastopstvo «LA CLESSIDRA»
Trst - Piazza S. Antonio Nuovo N. 4-1. nadstropje

IMPORT EXPORT
Prodaja na veliko in drobno
Velika izbira zlatnine po tovarniških cenah!
Izreden popust — Garancija —

nama
OBIŠČITE NAJVEČJO VELEBLAGOVNICO V SLOVENIJI
TRGOVSKA HISA — «NAMA» V LJUBLJANI
NASPROTI HOTELA «SLON» — VAM NUDI:

V pritličju: usnjene kovčke, potovalke, aktovke, torbe, neceserje, usnjene damske torbice, usnjene moške in ženske rokavice, usnjene denarnice, etuje, pasove.
V II. nadstropju: moško usnjeno konfekcijo (jopiči, suknjiči, plašči, telovniki) — žensko usnjeno konfekcijo (kostimi, plašči, jopiči, krila). — Specializirana poslovalnica za prodajo konfekcije «KONFEKCIJA ELITA» V ČOPOVI ULICI ŠTEV. 7 LETOSNJI MODELI — MODNI VZORCI, LEPE BARVE. IZBIRA ZA VSAK OKUS — SAMOIZBIRA — V PRITLIČJU LASTNA MENJALNICA.

1% popust pri nakupu za tuja plačilna sredstva!

RESTAVRACIJA **Lipa**
Sempeter pri Novi Gorici

Ima vedno na razpolago izbrane jedi z domačimi specialitetami, pristen kraški pršut in salame ter izbrana domača pivavska in briska vina.

SPREJEMAJO SE NAROCILA ZA SKUPINSKA SLAVNOSTNA KOSILA

PARK HOTEL GORICA
NOVA GORICA - Tel. 21-442, 21-462

s svojimi obrati: restavracija, kavarno
Prvorazredna kuhinja - Ples vsak večer
razen torka in barski program

In gostilna - Pri hrastu
gostilna - Zvezda
telefon 21-239

HOTEL SLON LJUBLJANA
TITOVA UL. 10 TEL. 20641-43

HOTEL Z MODERNIM KONFORTOM • PRIZNANA MEDNARODNA IN NARODNA RESTAVRACIJA • NOČNI BAR Z MEDNARODNIM ARTISTIČNIM PROGRAMOM
• KAVARNA • SLAŠČICARNA • KLUBSKI IN BANKETNI PROSTORI

HOTEL GALEB tel. 21605
RESTAVRACIJA RIBA — 21182
RESTAVRACIJA TAVERNA — 21322
KAVARNA LOŽA — 21180
BIFE-RESTAVRACIJA SEMEDELA

V HOTELU GALEB IN RESTAVRACIJI RIBA DNEVNO PLES

FRANKO PAHOR
ZENSKA IN MOSKA KONFEKCIJA

TRST
UL. IMBRIANI, 9
DREV. MIRAMARE, 102

VLJUDNO VAS VABIMO V
PARK HOTEL
na Bledu

NA NOVO REKONSTRUIRAN

Udobne sobe s kopalnicami, tuši in WC z razgledom na jezero. Daleč znana kuhinja z mednarodnimi jedmi in domačimi specialitetami — Prijetna restavracija s kmečko sobo — Kavarna s teraso ob jezeru — Nočni lokali, aperitiv bar — PRIDITE NA PRIJETNE POČITNICE ALI NA WEEK-END V NAS HOTELI

HOTEL «Grad Otočec»
Otočec ob Krki - Telefoni: 068 — 21-512, 21-321

Hotel s 60 sobami, 122 lažišč, renomirana restavracija, ugodnosti za rekreacijo - ribolov in izleti - camping

TURISTI • IZLETNIKI
MARKET
OPATIJA pri hotelu PARIS

MARKET:

- PREHRAMBENA ROBA, MESNICA
- DELIKATESA VOCE-POVRCE
- PREDMETI SIROKE POTROSNJE
- SOUVENIRJI
- MENJALNICA
- PRI NAKUPU NEPREHRAMBENIH ARTIKLOV ZA DEVIZE 10% POPUSTA
- PRODAJA KONSIGNACIJSKEGA BLAGA ZA DEVIZE
- ODPRT: 6,00 — 20,00, OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH 6,00 — 12,00

BIFE:

- TOPLA JEDILA, PIJACE, KAVA P-ESPRESSO
- ODPRT: VSAK DAN VKLJUČNO NEDELJO IN PRAZNIK OD 6,00 DO 22,00

EXPORT — IMPORT
REHRANA LJUBLJANA

VIA CARDUCCI

1. Dobave za pleskarje, barve, lake, čopiče, vosek itd. pri tvrdki D'ANGELI MARIO SUCC. ul. Torrebianca 28

2. Zlate veržice, prstane, pestne ure, najboljši svíčarski znamenki in urarni in zlatarni FANO dr. LEONE, Passo S. Giovanni 1

3. Vse za vaš dom, zeleznine in darila v Trstu na drobno in na debelo po najugodnejših cenah pri ORVINSI ul. Carducci 7

4. Ploščice za podne in oblaganje notranjih in zunanjih sten, sanitarno opremo na splošno pri IMPRESA COSTRUZIONI D.lli di Di. no Cappelletti, ul. Milano 33

5. Otrške vozčke, posteljnice in stoinice v veliki izbiri po zelo nizkih cenah pri MADALOSSO, ul. Torrebianca 26

6. Otrške igrače v največji izbiri v Trstu na drobno in na debelo po najugodnejših cenah pri ORVINSI ul. Ponchielli 3

7. Torbice, kovčke ter ženske, moške in zložljive čeznike v trgovini ROSSI v ul. Ponchielli 3

8. Pralne stroje, hladilniške stroje za pranje posode in štedilnike — vse po izvoznih cenah pri TECNOVI DEO, ul. Valdirivo 26

9. Moška, ženska in sportna oblačila zavese, rjuhe, bla zine, pogrnjila za postelje itd pri VETRINA ul. San Lazzaro 15

10. Jamčimo vam solidno blago, zmerne cene in hitro postrežbo

ILJA EHRENBURG
SREČANJA S SODOBNIKI
(Odlomki iz knjige «Ljudje, leta, življenje»)
ALEKSEJ NIKOLAJEVIČ TOLSTOJ

Aleksej Nikolajevič je prav tako pisal, da se je pri iskanju ljudskega duha učil jezika pri A. M. Remizovu, Vjačeslavu Ivanovu in Maksimilijanu Vološinu. Se pred tem — v rani mladosti — se je bil znašel v znamenitem «stolpu» Vjačeslava Ivanova. Vološin mi je povedal smešno anekdoto iz tistih dni, ko si je bil Tolstoj skušal posvojiti ideje in besednjak piscev-simbolistov. V Berlinu je Tolstoj srečal Andreja Bjelega, ki mu je bil povedal vrsto stvari o antropozofiji. Na splošno vzeto, Bjelega je bilo težko razumeti, še posebej pa takrat, kadar je pojasnjeval svojo zapleteno vero. Kmalu zatem je v «stolpu» stekel razgovor o Blavacki in Steineru. Tolstoj je hotel pokazati, da ni nepoučen človek in je nena doma izustil: «Meni so v Berlinu pripovedovali, da se Egipčani zdaj znova utelesujejo...» Vsi so prasnili v smeh Tolstoj pa je od groze oledenel. Po mnogih letih sem nekoč vprašal Alekseja Nikolajeviča, če se ni morda Vološin izmislil anekdote o Egipčanih. Tolstoj se je zasmejal in rekel: «Ves, zares sem bleknil tisto neumnost...»

Pogovori o ponovni utelesitvi, mistični anarhizem, bogoiskateljstvo in odžvelost — vse to sploh ni ustrezalo Tolstojevi naravi. Ko si je pridobil mojstrstvo do določene meje in našel svoje teme, se je posvojil od simbolistov (z Vološinom se je družil še naprej). Dekadentom se je posmehoval v svojih zgodbah, potem pa v romanu — trilogiji «Trnava pot». Toda, vračal sem se z njim decembra 1940. leta iz Harkova v Moskvo. Vlaki

so takrat vozili zelo počasi. Jaz in Aleksej Nikolajevič Tolstoj sva zavela kupe, v drugih kupa je pa bil Konstantin Simonov in tuji novinarji. Tolstoj se je skoraj voz pot spominalj preteklosti. Zdi se mi, da je v tistih dveh dneh hotel storiti tisto, kar poskušam storiti zdaj jaz: zamisliti se nad svojo preteklostjo. Zame nepričakovano je govoril z ljubeznijo in spoštovanjem o pesnikih simbolistih, priznaval, da se je marsikaj naučil od njih, spominjal se je tudi «stolpa». Potem se je nena doma razdelil, ker ni pri sodobnih mladih pesnikih niti spoštovanja niti razumevanja do preteklosti in do vseh tega umetnosti. Dejal je, naj pokličijo v kupe Konstantina Simonova in mu dolgo prigovarjal, da je treba vstopati v hišo umetnosti s strahospoštovanjem, kot se je bil sam nekoč vzpenjal na «stolp».

Kasneje je razgovor stekel o Bloku. V romanu «Sestri» najdemo junaka, pesnika dekadenta Besonova. Stevilni so v njem videli karikaturo Aleksandra Bloke. Tolstoj nam je pojasnil, da se je hotel ponorčevati iz pesnemalcev, ki so «kopirali» Bloka. Toda, o tem ni dvoma, nezavedno je dal Besonovu nekatere poteze pesnika Bloka. Tolstoj tega ni priznal. In prepričan sem, da je bil to storil brez zlega namena. Psihologija ustvarjanja, oboževanje, ki so se dogajale različnim pisateljem (dovolj je, če se spominimo prepričav slikarja Levitana s Čehovom po njegovi «Vetropirki»), kažejo, da posamezne lastnosti, poteze, besede živga človeka lahko neopazno zajedejo v tisto zlitino, ki ji kasneje pravimo «osebnost romana». In umetnik se vedno ne zaveda, kje se končajo njegovi spomini in kje se začneja ustvarjanje. Misel, da so v Besonovu nekateri videli poteze Aleksandra Bloka, je Alekseja Nikolajeviča hudo prizadela. Pripovedoval mi je o svojem srečanju z Blokom med vojno, pravil, da je bil Blok izredno človeški, potem pa je umolknil, na predvečer pa je začel ponavljati nekatere verzice iz njegovih pesmi.

(Poglejmo še eno pričevanje — «Spomine» Ivana Bunina. V dvanosemdesetem letu življenja se je Buninu zahotelo očitni vse pisatelje, tako leve kot desne, sovjetske in emigrante. Gorkega in Alekseja Tolstoja, Bloka in Majakovskega, Leonida Andrejeva in Sologuba, Baljmonta in Brjusova, Hlebnikova in

Pasternaka, Andreja Bjelega in Marijo Cvetajevo, Jesenina in Babelja, Vološina in Kuzmina. Bunin se spominja: «Moskovski pisatelji so organizirali sestanke, na katerem so brali in analizirali poemo «Dvanajst». Tudi jaz sem odšel na ta sestanke. Nekdo je bral, ne spominjam se več kdo, toda vem, da je sedel poleg Ilje Ehrenburga in Alekseja Tolstoja. In ker je slava tega dela, ki so ga, sam ne vem zakaj, označili za poemo zelo kmalu nesporna, je po branju nastala smrtna tišina, potem pa je bilo slišati bojazljive vzlike «Izredno!» «Čudovito!» Bunin nato razlega tisto, kar je bil sam rekel, napadal je in omalovaževal «Dvanajst», označil poemo za «enen in plitev trik». «In glejte, takrat mi je Tolstoj priredil škandal. Samo slišati bi ga morali, kako je zatulil potem name, ko sem končal...» Sam se spominjam tistega večera. Aleksej Nikolajevič je takrat v marsikaj domil, toda Buninove besede o poeziji Aleksandra Bloka je označil za oskrumbo.)

Tolstoj se je pogosto spominjal verzov in skoraj vedno nepričakovano — zdaj, ko se je sprehaljal po ulici, zdaj spet na diplomatskem sprejemu ali med zelo pomembnim razgovorom ter tako zmedel svojega sobesednika. Pozimi 1917. leta smo se pogosto mudili pri S.G. Kara-Murziju, zvestem in nesebičnem prijatelju številnih pisateljev. Tam smo večerjali, brali pesmi in se pogovarjali o usodi umetnikov. Vračali smo se pozno ponoči in vsi skupaj. Kara-Murza je stanoval na Cistih Prudovih, mi pa vsepovsod — nekdo v Povarski ulici, drugi na Prečistenki, tretji pa v uličnih na Arbatu. Aleksej Nikolajevič nas je zabaval z neumnimi šalami, nenadoma pa se je zaustavil sredi snežnih kupov ter se spomnil verzov Sergeja Jesenjina ali Vere Inber ali N.V. Krandijevske.

Poleti 1940. leta sem se vrnil iz Pariza v Moskvo. Tolstoj me je poklical po telefonu: «Ilja, pridil k meni v mojo vilov, njegova vila je bila v Barvini. (Pred tem sva bila dolgo časa sprta in celo govorila niswa drug z drugim.) Nekdo v Leningu, v trafiki, me je Tolstoj zagledal pri okencu in prišepnil moji ženi: «Povejte mu, da ta tobak ni nič prida. Vidite, kakšen tobak je treba kupovati...» In kolikor naj si še prizadevam, nikakor se ne morem spomniti, zakaj sva se sprla. Vprašal sem ženo Alekseja Nikolajeviča, če je morda njej pripovedoval

o vzroku najinega prepira. Ljudmila Iljinčna mi je odgovorila, da ni prepričana, če se Tolstoj spominja, kaj se je bilo zgodilo. Mislim, da to čisto dovolj dobro priča o značaju najinih odnosov. V svoji vili me je Tolstoj počastil z burgudcem: «Ali veš, kaj pijes? To je uvoženo.» Zanimal se je za Francijo. Prihoved je bila seveda nevesela. Potem sem bral pesmi, ki sem jih bil napisal v Parizu po prihodu Nemcev. Nekaj verz je prigljal njegovo pozornost in nekajkrat ga je ponovil: «Umetnost, mračna kakor človek...»

Tolstoj je bil silajen kozer. Tisoče ljudi se tudi zdaj spominja različnih anekdot, ki jih je pripovedoval vse življenje; kako mu je v detinstvu kuharica prinesla juho v nosi, ali o diakonu, ki si je v usta tlačil biljardno kroglo. Ko je človek poslušal Tolstoja, je utegnil pomisliti, da piše z lahkoto; nasprotno pa je pisal z veliko težavo, včasih je celo vrsto dni delal brez oddiha, popravljaj, znova pisal in prečital: «Ne gre mi od rok, vem. Nič ni vredno!»

V mladosti ga je zelo zanimala intriga, potek, ki se razvija za bralca nepričakovano. Tolstoj je včasih zapisoval, včasih pa si je preprosto zapomnil anekdote, ki mu jih je kdo povedal. Poglejmo, kako je nastala novela «Mistično» (v prvi redakciji «Tudi starke se lahko prevarji»). V Parizu je bilo precej slučajnih emigrantov. Takšen je bil tudi neki čevljar, ki se je leta 1905 udeležil vojaškega upora. Pisal se je Osipov. Oženil se je s Francozinjo, še nekako živel, toda bil je tudi tisti Afonjuška, ki mu je bilo dolgčas v tuji zemlji. In možakar se je zapel. Bilo mu je nekako neprijetno; zakaj je bil njegov sin katolik? Odsel je v rusko cerkev v Ulici Daru, se pokesal in prosil duhovnika, naj otroka krsti po pravoslavnem obredu. Duhovnik se je navdušil in ni samo opravil obreda, temveč je dal Osipovu dvajset frankov. Osipov ni verjel v boga, niti v katoliškega, niti v pravoslavnega, dvajset frankov pa je zapil. Čez mesec dni, ko ga je znova prevzela žalost, denarja za žganje pa ni imel, je sklenil oditi h katoliškemu duhovniku, povedal mu je, da so ga pravoslavni popi prevarili, rad pa bi svojo sina «znova vrnil nazaj v naročje katoliške cerkve».

(Nadaljevanje sledi)